

Szerkesztőség
 Arad, Acsev-palota.
 Kiadóhivatal:
 Szív. Regele Ferdinand 28.
 (József főherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat.)
 Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
 Telefonszám:
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.
 Egyes szám ára 2 lal, vasárnap
 3 lal. Buapostban 50 banival
 több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDEKEN:
 Egész évre 480 Lel.
 Fél évre 240 Lel.
 Negyed évre 120 Lel.
 Havonta 40 Lel.
 Hirdetések díjazás szerint

Feladó szerkesztő:
 Károly József.
 Cons. I. NICHIN.

Irodalmi renaissance.

Az aradi Kölcsey Egyesület és a temesvári Arany János-társaság új szezon előtt állanak. A két magyar kulturális egyesületnek alapszabályokban kifejtett feladata és belső lelki konstrukciójukból fakadó hivatása az lenne, hogy Erdély északnyugati pólusain ébrentartsák a magyar kultúra és a magyar szellemiség mindjobban tespedésbe hanyatló és elalvó félben levő mécsvilágát. Szeretnők, ha az új szezon előtt ezeknek az egyesületeknek a vezetőségét áthatná és átítatná annak a történeti elhivatásnak a tudata, amely a végvárak kulturájának megmentésével együtt jár.

Szomorú önvallomás az, amikor a magyar olvasó publikum Erdélyben elismeri, hogy nem érdeklik az erdélyi írók könyvei iránt s amikor az erdélyi író vagy az erdélyi művész azért panaszkodik, mert alkotását vagy írását nem tudja elhelyezni olyan feltételek mellett, amelyek hivatása különbrendiségének és alkotóművészetének megfelel. Az elmúlt szezonnak kietlen és sivár tanulságai vannak erre. Az alig látogatott nyilvános könyvtárak, az üresen tatóngó koncert és felolvasó termek, az itt-ott szórványosan megjelenő, Erdély irodalmi fejlettségét egyáltalán nem dokumentáló könyvek, a csendes elhiagyatottságtól szomorkodó képkiallítások

mind fájdalmas tanúságtételei hanyatló népkisebbségi kulturánknak. Lehet-e ezen változtatni, kialakíthat-e egy olyan átfogó, becsületos, megalkuvást nem ismerő egységes kulturális magyar program, amely föléleszti a hamvadó tüzeket és amely virágba bontja azokat a csirákat, amelyek minden kulturszomjas ember lelkében megtermékenyülésre várnak.

Ezeknek a kultúregyesületeknek a feladata erre a kérdésre, hogy igennel válaszoljanak. Maguk mögé kell tömöríteni az értelmiségnek azt a magyar falankszját, amin nem ütlet csorbát kicsinyes rosszakarat, féltékeny intrika vagy hanyag indolencia. Meg kell találni azokat az eszközöket, amelyekkel fásult magyarjainkat felrázzuk letargiájukból és rámutatunk arra, hogy a jó könyv, a szép kép, az értékes felolvasás, a komoly zene nemcsak népi önértzetünket tartja ébren, de bekapcsol bennünket abba a kulturális internacionáléba, amelyből lemaradni vagy kimaradni szegyéne lenne az erdélyi magyarnak. Rá kell ébreszteni a legszélesebb néprétegeket is arra, hogy a magyar szó a magyar könyvtár és a magyar irodalom és a magyar piktura egyet jelent a népkisebbségről alapfogalmaival s hogy addig van ennek a létnek öntudata és jogosultsága, ameddig megértik a magyar hangot, a magyar színt és a magyar szót. Pályázatokkal, irodal-

mi olimpiászokkal kell állandóan evidenciában tartani az írást és az írókat és meg kell találni azt a módot, amelynek a révén egy-egy ilyen pályadij elnyerése nem annyit jelent, hogy az író vagy a festő csupán új kalapot vagy új nyakkendőt vehet magának, hanem annyit, hogy amíg egy-egy új alkotása megszületik, gondtalanul éljen.

Az aradi Kölcsey Egyesület és a temesvári Arany János-társaság új szezon kezdetén talán új

elvekkel és bizatásokkal is jönnek. Talán megrázzák egy kissé ezt a buja, termékeny talajt, amelyből a multban is annyi sok tehetség született. Várunk, drótsövényekkel körülkerített árunk a kultúránk, a két egyesület pedig ennek a várnak védője, de ha kell, támadó frontharcosa is. Arad és Temesvár irodalma és művészete sokat vár ettől a két egyesülettől, várja a megmozdulását, a lendületet, az ekörenézést, a nagy renezánszot, várja a fiolnapot.

Döndött a nagyköveti tanács.

(Olaszország nem adja ki kezéből a zálogot.)

Rómából táviratozzák: Mussolini miniszterelnök táviratban utasította báró Averzana párisi nagykövetet, közölje a nagykövetek tanácsával, hogy kormánya tudomásul veszi és hozzájárul a tanácsnak Görögországhoz intézett jegyzékéhez és újra megerősíti ama elhatározását, hogy Korfut és a környező szigeteket kiüríti, mielőtt Görögország valamennyi kivánt jóvátételt egészen és véglegesen megadta.

Rómából táviratozzák: A nagy követi értekezlet döntött az olasz-görög konfliktus ügyében. A lapok kedvezően méltatják a döntést, a

mely elismerte Olaszország zálogszedési jogát. A lapok rámutatnak arra, hogy a döntést azzal a fenntartással kell fogadni, hogy Olaszország nem elégedhetik meg Görögország pusztá biztosításával, még ha a többi nagyhatalom szavata is érte. Olaszország nem adja ki kezéből a zálogot, amíg követeléseit egészen nem teljesítik.

Athénből táviratozzák: A görög választójegyzéket tegnap délben adták át az angol, francia és olasz követeknek. A jegyzék elfogadja a nagyköveti konferencia követeléseit, ragaszkodik azonban Korfu kiürítéséhez.

A bánati képzőművészeti társulat temesvári kiállítása.

A bánati képzőművészeti társaság körülbelül egy évvel ezelőtt alakult és eddigi működéséről nem sok szó esett. Ez a kiállítás az első nyilvános ténykedése és örömmel állapíthatjuk meg, hogy a bemutatkozás imponáló.

A legmelegebben kell üdvöznünk azt a vigasztaló jelenséget, hogy különböző nemzetiségű művészek egy ilyen szép téren nemes versenyre kelttek békés, kulturális együttműködésben. A tehetségek itt szabadon érvényesülhetnek, ami a fejlődésnek csak hasznára lesz. Egy másik szempont a vidék bevonása. Ezt is csak helyeselhetjük, mert bizonyos, hogy a környék sok virágzó városában talentumok rejtőznek, amelyeknek alkalmat kell adni, hogy a nagy nyilvánosság fényében kibontakozhassanak és erejüket kipróbálják. E téren azonban hiánypótlásokat tapasztaltunk. Sok

jónevű művész Aradról és máshonnan, nem vett részt.

Végül ujtás a kiállítás megrendezése a történelmi levegőjű Hunyadi-kastélyban, amely pedig kultúrpalotának annyira alkalmas és Gavanescul tábornoké a dicsőség, hogy ezt a katonai épületet elsőnek engedte át erre a célra.

Mіндеzen okok önmagukban is elegendők volnának, hogy ezt a vállalkozást a legnagyobb figyelemre méltassuk és vele kapcsolatban a reflexiók tömege ébred bennünk: művészeti kulturáról, sajátos stílusról, gazdasági és nevelő hatásokról, esztétikáról és dilettantizmusról, a helyi művészet múltjáról és jövőjéről, hivatásáról, anyagáról és képviselőiről, eszközöiről és rendszeréről, stb. — Azonban ez túl messzire vezetne, pedig érdemes volna a kiállított művekkel is behatóbban foglalkozni, annál is inkább, mert sok van közöttük, amely értékénél fogva erre igényt tarthat.

Mégis előbb néhány általános

kritikai megjegyzésünk van, amelyekkel azt kívánjuk szolgálni, hogy a jövő tárlatok eredménye még inkább legyen. A rendezés általában ügyes és izléses, azonban kissé egyhangú. Az egyformaszínű falak és egyforma alakú fülkék fárasztóak. Ezen a választfalak változatosabb felállításával könnyen lehetett volna segíteni. Bár a képző- és iparművészet minden ága képviselve van, a festmények túltengenek. A kisplasztika, kerámia és egy csomó más művészeti ág, amelyek jelenléte annyira élénkítette volna az összbemutatót, jóformán egyáltalán nincsenek képviselve, kézimunka alig, építészet jóformán semmi, épületmodell nincs. Ezzel szemben a falak zsúfolva olajképekkel, a grafika is háttérbe szorul, — amelyek értéke igen különböző. — Egy biztos izlésű zsűrinek itt némi selejtezés árán levegőt kellett volna teremteni, ami a fennmaradó anyagnak csak használt volna. A kiállított anyag kevésbé van csoportosítva, az akasztás nem mindig szerencsés, a szobrok egyoldalra tömörülnek.

A művészek maguk is igen egyes anyagot küldtek be. Ez egy reprezentatív tárlatnál nem volna nagy baj. Hogy régi és új együtt szerepel, kicsi hiba a mellett, hogy jó és rossz is együtt van. Csaknem minden művész, igen sikerült alkotások mellett néhány gyengét is kiállított, fejlődésének minden üdejéből, keresésének, csapongó érdeklődésének, az idegen hatásoknak minden korszakából. Némi önkritika itt sokat használt volna. Ezt megteheti egy művész, mikor egyedül állít ki, de egy tömegtárlaton igyekeznie kell csak olyan dolgait hozni, amelyek őt jellegzetesen képviselik és feltűnő markánsan magukon viselik alkotójuk kéz jegyét.

Általában úgy látszik a rendezés nem dolgozta ki precízén a rendezési elveket és ez bizonyos zavarosságot, bizonytalanságot hozott a tárlat levegőjébe.

Rómából táviratozzák: Patrasban olaszellenes tüntetések voltak, amelyek folyamán az olasz konzulátust felgyújtották. Az olasz Kolumbia tagjai összeütköztek a tüntetőkkel, mindkét részen sebesültek voltak.

Athénből táviratozzák: A pátrasi tüntetést hivatalos helyek alap talannak minősítik. Ugyancsak koholtnak tartják azt a hírt is, hogy Görögország ultimátumot intézett volna Albániához.

Párisból táviratozzák: A nagy követi konferenciának Görögországhoz intézett jegyzéke elismeri a görög kormány igazságérzetét és tudomásul veszi a görög kormány ama kijelentését, hogy a kormány, amennyiben felelőssége megbizonyosodik, teljesíteni hajlandó a konferencia által igazságosnak vélt jóvátételt. A jegyzéknek a szankciókat felsoroló része a következőket tartalmazza: 1. A legfőbb görög katonai tényezők Franciaország, Nagybritannia és Olaszország előtt bocsánatkérő nyilatkozatot tesznek. 2. A görög flotta a szövetségesek hajói előtt üdvözlő sortűzet ad le, amelyet a szövetséges flotta viszonz. 3. Görögország kötelezi magát, hogy a legrövidebb idő alatt kiküldi az olasz misszió gyilkosait, akiket a legszigorubbant megbüntet. 4. Franciaország, Anglia, Olaszország és Japán képviselői ellenőrzik a vizsgálati eljárást, melyet szeptember 27-ig be kell fejezni és az anyagot a nagyköveti konferenciához kell eljuttatni. 5. Albánia felszólítja a szövetségek közötti ellenőrzés megkönnyítésére. 6. Állandó nemzet-

közi törvényszék állapítja meg a kártérítést. 7. Görögországot felszólítják, hogy a feltételek elfogadásáról haladéktalanul nyilatkozzék.

Magyarország külföldi kölcsöne.

Beszélgetés Korányi Frigyes báró párisi magyar követtel.)

(A *Közlöny* genfi levelezőjétől.)
Bethlen István gróf magyar miniszterelnök Genfben a kisantanttal és a nagyhatalmakkal való tárgyalásokat Magyarország külföldi kölcsöne érdekében **Korányi Frigyes** báró volt pénzügyminiszternek, Magyarország jelenlegi párisi követének segítségével folytatta. Korányi Frigyes báró, aki főként Magyarország és a nagyhatalmak között próbál megegyezést létrehozni, a *Közlöny* genfi levelezője előtt a kölcsön kiállításáról a következőképpen nyilatkozott:

— A külföldi kölcsön sikerében bizom. De tisztában kell lennünk azzal, hogy mivel a kölcsön felvételének lehetővé tételéhez a jóvátéti bizottságnak, vagyis számos állam exponensének kell hozzájárulni, amely államok kormányainak különböző szempontjai vannak, sok akadályt kell legyőzni, míg az ellentétek kiegyenlíthetnek. — Mindez aránylag sok időbe kerül és sok munkába is. Ezt a munkát megnehezíti, hogy a mai világpolitikai helyzet minduntalan új alakulatot ölt. De megnehezíti más is. A dolog természetéből folyik, hogy állandóan meg kell küzdenünk a kívánságaink ellen részben Magyarország valódi politikai és gazdasági helyzetének nem kellő is-

Londonból táviratozzák: A Reuter ügynökség jelenti: A görög kormány a nagyköveti konferencia jegyzékét elfogadta és kijelentette, hogy a feltételeket teljesíti.

meréséből, részben egyes oldalakról megnyilatkozó bizalmatlanságokból folyó érvelésekkel és nehézségekkel. De néha súlyosabb nehézségeket okoznak otthoni nem felelős személyiségek cikkei és kijelentései is, akár akár helyes, akár nem helyes egyéni teóriáikat akarják érvényesíteni vagy pillanatnyi politikai taktikai célokból szólnak hozzá a külpolitikai kérdésekhez. Természetesen nem lehet kifogásolni a szabad véleménynyilvánítást, sem azt, ha a közéletben élő férfiak saját elméleteiknek igyekeznek megnyerni a közvéleményt. De mikor az ország létét érintő kérdéseket kell megoldani olyan nehéz helyzetben, amelynek végtelen komolyságáról otthon alig alkotnak maguknak teljes képet az emberek, hozzá még, mikor megvannak a reális lehetőségek arra, hogy megmentjük az ország jövőjét, ha ezt a lehetőséget okosan használjuk föl és mi magunk nem rontjuk el tájékozatlanságból, türelmetlenségéből vagy elkeseredésből, akkor föltétlenül szükséges, hogy kifelé csak a hivatalos politika nyilvánuljon meg és a hivatalos politikának ne kelljen a külföldi fórumok előtt még az otthonról világgá bocsájtott ellenérvekkel is küzdenie. Hiszen, ha pél-

dául egyes sajtóorgánunkok azt hirdetik, ellentétben a belföldi hivatalos meggyőződéssel és a külföldi pártatlan, kiváló szakembereknek egyhangu nézetével, hogy Magyarország ha nyomorogva is, de megélhet a külföldi kölcsön nélkül, akkor ugyanazt mondják, mint legelkeseredettebb ellenségeink s tehát ezek érvelését erősítik meg. — Nem kellene elfelejteni, hogy amilyen nehéz a külföldön az ország szanálására kedvező momentumokat ismertetni, ép oly gyorsan értesül a világ közvéleménye jóformán minden elrejtett szóról, amely akadályozhatja a szanálás érdekében tett lépéseinket.

— Helyzetünk a világpolitikában javult, mióta gróf Bethlen módját tudta ejteni, hogy érintkezésbe lépjen annak döntő tényezőivel. — Azóta — s jóformán csakis azóta — a világpolitika figyelme Magyarország felé is fordult és mondhatni csak azóta vette észre a világ Magyarország valódi helyzetét. Ma már ismerik a hivatalos körök a mi viszonyainkat és az ellenséges legendák kezdenek szétfoszlani. Magyarország talpraállítását elsősorban a nagyhatalmak kívánják, de ennek szükségét előre elvileg elismerik a szomszéd államok is. Sajnos, ebbe a tisztán gazdasági kérdésbe belekeveredett a politika is. Az ebből keletkezett nehézségek eloszlatása nem lenne olyan nehéz, ha mindkét oldalról meg lesz a komoly jóakarát és az előrelátó okos számítás. Ez a diplomácia feladata.

De a józan közvéleménynek is kooperálnia kell ebben a munkában. Mindkettő felelősséggel fog tartozni a történelem előtt. A magyar diplomácia nyugodtan vállalhatja a felelősségből neki jutó részt. A nemzet érdeke, hogy a közvélemény segítse munkájában.

Felfünnesztették állásától

a kolozsvári sziguranca főnökét
Súlyos vádak Stoica Sebestyén ellen. *Clujról* (Kolozsvárról) jelentik: **Stoica Sebestyén**, volt aradi rendőrprefektus, a kolozsvári városi sziguranca főnöke ellen súlyos természetű panaszok merültek fel. Hónapokkal ezelőtt már vizsgálat folyt ellene és akkor Bucurestbe a központi szolgálatra rendelték be. Stoica főinspektor azonban ragaszkodott kolozsvári vezetőpozíciójához és erélyes fellépésével sikerült az ellene indított kampányt leszerelni. De működése ellen, úgy látszik, újabb panaszok merültek fel, úgy, hogy **Voitovianu** belügyminiszter **Iancovescu** bucuresti alvezérigazgatót küldötte ki, hogy egy ankét keretében a súlyos természetű vádakát vizsgálja meg.

Iancovescu vizsgálatának eredményeképpen olyan jelentést küldött a belügyminiszterhez, amely-

Ez a lengi körül a látogatót, aki nem tud a szűk fülkékben egy helyen vagy egy mű előtt megállni, mert a nézőpontok és művek ütik, keresztezik egymást. Így a műtárlat könnyen a vásár, a rak-tár jellegét veszi fel, amit pedig ez a nagyszerű erőfeszítés nem érdemel meg. Valamilyen cél, tárgy, szim, karakter, stílus stb. szempontjából szigorúan rendezni egy kiállítást: szebb és nagyobb morális eredményt hoz, mint ez a jóindulatu halmazás. Azt hisszük a jövőben a képzőművészeti társulat ilyen feladatokat tűz maga elé és a gyűjteményes tárlatokba a rendezés erejével hoz életet.

A művekről szólva általában egy igen respektábilis, vidéki tárlatokon ennyi képnél határozott nivót kell megállapítanunk. Hiszen számos országos márkájú művésszel rendelkezünk. Azonban csaknem kivétel nélkül minden kiállító hozott valami becsest. Látnunk már a tárgyválasztásban is bizonyos eredetiséget és fantáziát feltűnedezni. A környék városai és falusi tájaitól a resicai gyáron keresztül a mese képzelet-szülte alakjainak sok minden képvi-

selve van. Amit inkább nélkülözünk, az a kiforrott modor, a rajz, a színek, az ecset kezelésében, a felfogás eredetisége. A művészek szeretetreméltó emberek, kedvesen gyönyörködhetnek, ügyes meseterek, de kevés mondanivalójuk van. Még mindig inkább a modelfestők, semmint a saját lelküket. Csak itt-ott találunk meglátásokat, elmélyedést, természet alakítást és tárgybeállítás, amely egyéni világokba enged szédülve bepillantatunk. A „nagy” művészet lenyűgöző ereje, megdöbbentő szuggesztivitása, elragadó varázsa ritkán kap meg bennünket az egyébként oly gazdag tárlaton.

Nagy kedvünk volna sokat foglalkozni minden egyes művésszel, mind rászolgáltak, de erre nincs terünk. Ismertetésekbe sem akarunk bocsátkozni. — SzuhaneK, Krausz, Ferenczy, Rubleczyk már teljes méltatást találtak részünkről. SzuhaneK újabb portréi tökéletesek, Krausz arcképe erősen konkurrenciát csinálnak nekik. Érdekesek resicai munkái, bár e témák szimbolikus tartalmáig nem jutott el. Ferenczy egy antik leheletű szép képzőművészetvilágba igyekszik be-

hatolni legjobb képein. Rubleczyk csak egy-két kitünő portréjezet állított ki újabb készítményeiből. — Reveláció volt nekünk a hatalmas tehetségű **Simonescu** templomi műveinek biztos stílusa és kifejező ereje. Kétségtelen, hogy a román kiállító művészek közt ő a legzseniálisabb és az, aki a legtöbb elismerést vívja ki. A verseci templomnak festett sorozat tiszteletet parancsoló teljesítmény. Nagyon kedves még **Sz. Pálnak** és **Váradynak** sok kts műve, de a többiek is hön tájképeikkel és csendeleteikkel szimpatikusak. **Stoica** szobrai kitünően vannak megmintázva. **Bocuné** urnó régi román mintájú kézimunkái gyönyörűek. **Popper** babái finom kulturájú kis műremekké.

Mindent összevéve, nagyon meg lehetünk elégedve a kiállítással és háfásaknak kell lennünk a rendező egyesület iránt, hogy ezt létrehozta. Eseménye ez Temesvár kultúrelétének és alkalmas arra, hogy a pompás gazdasági fejlődésben levő városnak megadja azokat az esztétikai élményeket és kincseket, melyek nélkül teljes kultúra el nem képzelhető. **Dr. Dézsi Viktor**

nek alapján *Vaitolana Stoica Sebestyén* azonnali felfüggesztését rendelte el és helyettesítésével *Ghica Eugen* helyettesítőnként bízta meg. Stoica hivatali ténykedését sem a fősziguranca, sem a főügyészség nem nézte jó szemmel és a vizsgálat rendjén állítólag az alkalmazottai is ellene voltak. Az *Infratirea Stoica* felfüggesztéséről a következőket írja:

— A Kolozsvári sziguranca szolgálati főnöke ellen emelt több panasz következtében, a vezérigazgatóság vizsgálatot rendelt el és ennek a helyszínén való megejtésével Jancovescu alvezérigazgatót bízta meg. Az alvezérigazgató vizsgálatát három napig tartott és a súlyos vétségek egész sorozatát állapította meg, amelyek a sziguranca itteni szolgálati főnökét, Stoica urat terhelték. Ezek következtében tegnap este a belügyminiszter táviratilag felfüggesztette Stoica urat szolgálatából. Ugyanez a rendelet *Ghica Eugen* jelenlegi alfőnököt bízta meg a kolozsvári sziguranca vezetésével és az ügyek vitelével.

A városi adók

és az aradi kereskedők.

(Küldöttség az aradi főpolgármesternél.)

(Saját tudósítónktól.) Az új városi adók, cégtábla illetékek, behozatali és kiszállítási illetékek ürvében ma küldöttséggel kereste fel az Aradi Kereskedők Köre *Paragó Rezső* elnöke alatt *Dr. Robu János* főpolgármestert. Azt érték, hogy az új adókra vonatkozó szabályrendeték megszavazása előtt a város hallgassa meg érdekeltségeket is, a szabályrendeletet meghozatal után hozza nyilvánosságra, úgy, hogy minden érdekelt polgár élhessen fellebbezési jogával és minden esetre melőzze a város az üzletberek után kiszabható százalékos illetékek igénybevételét, amelyek a felemelt és esetleg most szabad egyezkedésre hagyandó bérek mellett elviselhetetlen árdrágító terhet képeznének. Ugyanígy árdrágító lenne az áru értéke szerint kiszabható fél százalékos behozatali és kiviteli illeték. A cégtábla-illeték mellőzését is kérte a küldöttség, amely ha ezer cégtáblát vsznek is számításba, nem hoz a kezelési költségek levonása után számba vezető jövedelmet, ellenben káros félreértéseket okozna.

Dr. Robu polgármester kijelentette, hogy szabadságáról visszatérve, még nem ismeri teljesen ennek az ügynek legutóbbi fejlményeit, fenntartja azonban kezdettől kijelentett álláspontját, hogy az érdekeltek meghallgatása után és javaslataik figyelembevételével kell határozni és természetesen meg kell adni a teljes nyilvánosságot a hozott határozatnak, hogy a felbuzgósító joga érvényesülhessen. Kijelentette egyébként, hogy értesülése szerint a kivetett egyes adókból a várost illető összegek a költségvetési hiány fedezésére remélhetőleg elég fedezetet fognak nyújtani és a városoknak szükség esetére megengedett illetékekből elég lesz azokat igény

be venni, amelyek fényes végzett városi szolgáltatások ellenértékei, mint a tűzoltódi, seprési, locsolási illeték stb.

Az Aradi Kereskedők Köre irásban is megteszi előterjesztését a városi tanácshoz. A főpolgármester elismerésre méltóan át gondolt programja után meg van a remény, hogy minden városban sok izgalmat okozó kérdés a közérdekében megnyugtató megoldást nyer.

Fejedelmek mozdonyvezetője.

(Meghalt *Id. Vass Gusztáv* Acsev. igazgató.)

(Saját tudósítónktól.) A régi Arad egy érdemekben előregedett kőtűnő munkása dőlt ki szombaton reggel fél nyolc órakor az élők sorából. Vele az elmúlásba hult egy darab aradi történelem. Meghalt idősebb *Vass Gusztáv* nyugalmazott Acsev. igazgató. Ez a név Arad történetének utolsó negyven esztendőjében fogalmat jelentett: egy gazdag és érdemekben eltöltött pályát, egy komoly és kötelességtudó munkásélet fogalmát.

Id. Vass Gusztáv halála hírtelen tragikus körülmények között következett be. Szombaton reggel fél nyolckor kelt fel, kertjébe ment, ahol rózsacsokrot kötött, mert valahova üdvözlésre akart menni *Mária*-napra. Benn a szobában megkérte diákfiát, *Miklóst*, hogy borotválja meg. Még mielőtt a flu teljesítette volna kérését, hirtelen rosszul lett, hátrahanyatlott, elvérzett és mire ágyába fektették, meghalt. *Dr. Prini Sándor* orvos már csak a szívszélhűdés által bekövetkezett halált konstataálta.

Id. Vass Gusztáv szeptember 18-án ünnepelte volna 70 éves születésnapját. Mint egészen fiatal ember került a vasut szolgálatába, tizenhat éves korában a Máv-hoz, majd a Tisza-vidéki vasutakhoz és végül az Acsev.-hez került, ahol karrierje gyors ívvel szökött fel az igazgatói székig. Munkássága példaképe volt a kötelességtudásnak és hivatalos pontosságának. Az Acsev példásirú tisztviselői karának megszervezése az ő érdeme. Negyvenkét esztendő szakadatlan munka után 1919-ben nyugdíjba vonult és négy esztendő szünetelés után most három hete ismét az Acsev aktív szolgálatába lépett az azal, hogy rábízták a régi irattár selejtezését. Sárguló akták és papírok között az öreg ur most meglepő venedni látta az egész lezajlott negyven esztendő múltját és eseményeit. Ezek közül az akták közül ragadta el a hirtelen halál. *Miklós, Géza* és *Ferenc* nevű fiatal gyászolják, feleségével, *muravölgyi Huszár Sarottával* együtt, aki *Huszár Adolf* volt magyar miniszterelnöki irodafőnök lánya.

A Pöltenberg-utcai házból vasárnap délután fél négykor ment végbe a volt Acsev. igazgató temetése. Hatalmas és előkelő közönség kísérte utolsó útjára. A házból

Szathmáry János nyugalmazott Acsev. igazgató mondott búcsúbeszédet. Az elhunyt utolsó kívánsága szerint a temetési menet két percre megállt az Acsev. palota előtt, ahol idősebb *Vass Gusztáv* élete java-korát töltötte el szakadatlan munkával.

A svábok temesvári ünnepe

(Negyven ezer vendég a Bárt fővárosában.)

(Saját tudósítónktól.) Ragyogó, napsütiéses időben, fényes, imponáló keretek között zajlott le a bárti svábság két napos ünnepe a Bárt fővárosában, Temesvárott. Már pénteken este, de különösen szombaton délelőtt ezrével öntöttek a különvonatok a rengeteg vendéget. Megtelték az utcák, a vendéglők és kávéházak piros-pozsgás sváb menyecskekkel, ezüstkacagású svábleányokkal, sipkás ifjú sváb egyetemi hallgatókkal, komoly svábgazdákkal és feltverte a város csöndjét a nagy sürgés-forgás, s a falusi rezesbandák cinnadrattája.

Az ünnepeket pénteken este nagyszabású ismerkedési estélyvel kezdték, melyen többek között megjelentek: *Dr. Hans Otto*, Roth szász képviselő, a német parlamenti párt elnöke, *Brandisch Rezső* képviselő, a román-német szövetség elnöke, *Dr. Orszl. Percs* főszerkesztő Jugoszláviából, *Müller-Guttenbrun Roderik* író, *Müller-Guttenbrun Ádám* fia, *Ervald* am Ende író Rigából, *Plattner*, *Neugeboren* és *Klein* lapszerkesztők stb. stb.

Szombaton délelőtt díszülést tartott a német-sváb néptanács, a sváb gazdasági egyesület, a sváb kultúregyesület és a sváb egyetemi ifjuság, utána ezer és ezer ember lelkesedése tette felejthetlenné a nyári moziban lezajlott ünnepi gyülekezést, melyen *dr. Muth Gáspár* elnökölt.

Este zenés lampionos menetek vonultak végig a város utcáin, melyeket mindenütt lelkesen üdvözölt Temesvár polgársága. A gyárudvarban rendezett színi előadásra zsúfolásig megtelt a nézőtér s alig fogadta be a nagy kert s az összes termék a táncra perdülő aranyifjuságot.

Az ünnepek lenyűgöző lényponyját azonban a vasárnap délelőtti ünnepi felvonulás képezte.

A menetben résztvevők sokasága, tarkasága, a jelmezek és csoportok művészi elrendezése felejthetetlen látványosságot nyújtottak. Nem hisszük, hogy valaha Temesvárott ehhez hasonló látást láttak volna. A menet két főrészből állt: történelmi és etnográfiai csoportból. Az előbbi történelmi hűséggel összeállított bevándorlási csoportok alkották, míg az utóbbi a sváparaszt éltéből merítette ötletét. Szébbnél-szebb viseletekben felvonultak előttünk: esküvő, búcsu,

Arad egyik karakterisztikus történelmi alakja, aki királyoknak és főhercegeknek udvari vonatait vezette az aradmegyei és bánsági mezőkön, így búcsuzott Koporsóban a hivatalától. Az ő élete vonata is eljutott a végállomáshoz.

larsangl, aratói és szüretelő menetek. Láttunk falusi lövészárdát, az iparosokat, a zöldségtermelőket és a kézműveseket. Volt *Lenau* kocsi, *Müller-Guttenbrun* kocsi és lovasbandérium és külön látványosságot képeztek az egyes községek nemzeti viseletei.

Nem tévedünk, ha a résztvevők számát több tízezerre tesszük.

A menet a közönség lelkes ünneplése között a Domtörre vonult, hol *Pacha Ágoston* püspöki helynök ünnepi misét mondott. Az ünnepi emlékbeszédeket *Pacha Ágoston* és *Müller* szenátor tartották.

Délután egy a *Shudier* parkban rendezett néptünnepély egyesítette a falusi és városi lakosságot. Embert ember hátán, ezerféle szórakozás, mindenféle sváb rezes banda.

Az ünnepeket, melyek imponálóan dokumentáltak a svábegyüttvé tartozást, a svábösszetartást, a svábegységet és a sváberőt, melytől példát vehet az ország magyarsága, a *Novotny* vendéglőben rendezett mulatsággal fejezték be.

Hétlőn a külföldi és szász vendégek nagy része több svábközségbe látogatott el.

Hozzáértők véleménye szerint az ünnepek ideje alatt körülbelül 40.000 idegen fordult meg Temesvárott s a pénz, mely ez alkalommal forgatomba került legalább tíz millió.

A vasárnapi díszfelvonulást Öfelsége temesvári tartózkodása alatt megfogják ismételni.

A nyári moziban megtartott díszközgyűlésen megjelent *Coste Gyula* dr. prefektus, *Gheorghevi* főpolgármester, *Pacha Ágoston* püspöki helynök, *Haas* német konzul, *Behavetz* osztrák konzul, *Szana* Zsigmond vezérigazgató, angol alkonzul. Az ünnepi beszédet *Krauter* Ferenc képviselő mondta.

Tükös katonai konvenció Bulgária és Törökország között. Szóidből jelentik: Törökország és Bulgária delegátusai között létrejött a megállapodás egy katonai konvenció ügyében. A konferencián Bulgáriát *Markov* tábornok, Törökországot pedig *Anelia* heg képviselt. A megegyezés szerint — ahogy az ellenőrizhetetlen hírek mondják — Törökország kötelezte magát, hogy abban az esetben, ha jugoszláv részről megtámadná Bulgáriát, ez utóbbi állam mellé áll és egygyelesen megvédi érdekeit. Törökország elismeri Bulgária aspirációit Macedonára, Bulgária pedig viszont lemond a Kaspuszi

Ujszezonelőtti Kölcsey-Egyesület

(Beszélgetés Bérczy Lajos főtitkárral.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi Kölcsey-Egyesület, ez a régi, nívós kulturális intézmény új szezon előtt áll. Új akarások, új nekilendülések mozgatják a vezetőséget, hogy Arad magyarságát a kultura szárnyain felemelje. Munkatársunk beszélgetést folytatott Bérczy Lajossal, az Egyesület főtitkárával, aki az idei szezonra tervezett munkásságról a következőket mondotta:

— Az Egyesület alapszabályai még mindig Bucurestben vannak. Késik a jóváhagyás, pedig nagy szükség lenne az alapszabályokra, hogy teljes erővel megkezdhesük a munkát. Az irodalmi estélyeket megtarthatjuk, de esetről-esetre hatósági engedélyt kell kérnünk. Irodalmi pályázatokat is tűzünk ki. De ha megvolnának a jóváhagyott alapszabályok, szabadon dolgozhatnánk. Azért így sem maradunk tétlenek. Az irodalmi estélyek programja már készül. A kolozsváriak terve, az őszi írói olimpiász kissé hátráltat minket. A terv szerint az írói verseny Kolozsvárott folyne le, de minden versenyző város közönségének is bemutatnák a kétségen kívül értékes és érdekes programokat. Ha a terv valóra válik, ahogyan azt dr. Janovics Jenő kigondolta, akkor a tél folyamán vendégül látnánk Erdély íróinak szíriát-javát és mi is elmehetnénk írónkkal és művészeinkkel más városokba. Így aztán el lehetne érni azt, hogy az írónak közönséget, a közönségnek pedig írókat teremtenék. A mi Egyesületünk a szezont egy *Madách-ünnepséggel* kezdi meg. A nagy költő születésének századik évfordulóját meg kell és meg is fogjuk ünnepelni.

— A Kölcsey-Egyesület más téren is kifejt kulturális tevékenységet. Dr. Roska Márton egyetemi tanár rendelkezésére bocsátottunk ötezer lejt. A város és a megye 2500—2500 lejt juttatott a tudós-nak, aki az összegeket a *pécskaszemlaki* nagy sánc részben való feltárására fordította. A felszínre került műkincsek a Kulturpalota régiségtárát gazdagítja. A Kölcsey-Egyesület részéről dr. Schweltzer József róm. kat. főgimnáziumi tanár vett részt az ásatási munkálatokban. Az Egyesületnek dr. Nici Lázár kulturpalotai igazgatóval és dr. Roskával megbeszélte terve az, hogy a jövőben az ásatásokat az ifjusági cserkészcsapatok bevonásával folytassák, ami anyagilag előnyösebb és az ifjuságra nézve is jöhatásu. A Kölcsey-Egyesületre még sok szép terv megvalósítása és sok nehéz kötelesség teljesítése vár. De nagy elhivatással kell küzdenünk, mert *évs a pénzünk*. A tagdij Ricsiny

és a tagok száma alacsony. Hiszem, hogy az idei szezonban az Egyesület tagjainak száma meg fog sokszorozódni. Igyekezni fogunk, hogy október közepére megkapjuk az engedélyt a közgyűlés összehívására, mert igen sok az elszámolni és megbeszélni valónk.

— Elválltuk a mostani városi könyvtár, azelőtt Kölcsey-könyvtár fejlesztését is. A nagy használat folytán a régebbi könyvek bizony selejtezés alá kerültek s a haladó idővel sem tudott az utolsó évek alatt a könyvtár lépést tartani és így hiányos, elmaradt. — Reánk hárult a feladat, hogy mind ezt pótoljuk. Ez pedig nagy gond. Reméljük, hogy a közönség már csak a könyvtár kedvéért is siet a tagok sorába belépni. Az idén újra megpróbáljuk az engedélyt kieszközölni szabad literális előadások tartására. Erre égető szükség van. Népszerű, de azért tudományos értékű előadásoknak szép számu közönsége volna és mivel a multban az illetékes körök részéről sok megértéssel találkoztunk, remélem, hogy az idén nem ütköznek akadályba és felállíthatjuk ezt a nagyfontosságú intézményt.

Tea-délutánok.

Régi hangversenyteremből táncterem. (Saját tudósítónktól.) A régi aradi Krispin-terem megfiatalodott. Patinás öreg falait, művészi festés és dekoratív díszítés teszi frissé, Arad zenei életének a hőcsője részt kér az új Arad életéből is. Ahol egykor a fehérszakálu, jóságos arcu Krispin bácsi vezetése alatt finom kamarazene hangjai szálltak a levegőben, nemsokára vidám párok keringőznek, simmyznek és foxtrottoznak majd, modern, világvárosi nivóju szép táncteremmé változott át a régi csendes terem. *Sebestyén* Jenő, az aradi Városi Színház közkedvelt művésze a kitünő táncos és táncanár régi tervét váltotta valóra akkor, amikor Aradon egy eddig nélkülözött modern tánciskolát létesített. Nem riadt vissza fáradságtól és költségtől, de elérte célját: olyan tánchelyiséget adott Aradnak, a milyenre minden város büszke lehet. *Sebestyén* Jenő azonban tovább megy és meghonosítja Aradon a teadélutánokat. Aradon bizonyára hamar népszerű lesz ez a kellemes, közvetlen és olcsó szórakozás és az előkelő közönség a hosszú téli délutánokon majd a *Sebestyén-féle* tánchelyiségben találkozik. Az életrevaló ötlet megvalósítása nem ütközik nehézségbe, mert *Sebestyén*, miként a színpadon, úgy a színpadon kívül is kedvelté tudja tenni magát

Hogy áll a leu?

Szept. 10-én 100 leiert adtak

Nálunk:
250 svájci frankot,
1 francia frankot,
15.62 szokott,
8000 külföldi magyar koronát,
12000 tényleges magyar koronát,
14.500 belföldi magyar koronát,
31.800 osztrák koronát,
2.500.000 német márkát.
Zürichben 2.50 frankot
Parisban 8.05 frankot
Budapesten 9100—1310 kor.-t

Sport.

Temesvári sport.
Cluj—Timisoara 3:1. Biró: Bodnár (ATE.)

(Saját tudósítónktól.) A nagy garal hirdett timisoarai (temesvári) revanche helyett Timisoara (Temesvár) bizony csufos vereséget szenvedett és valljuk, be, megérdemelten. Ugynevezett footballhegemóniánk — ma a két vereséggel bélelve — teljesen elveszett. Nem akarunk kitérni a válogatás hibáira, mert ha a szövetség kebelén belül szövetség létezik, akkor a szövetségi kapitány nem tehet mást, mint belenyugodni a változhatatlanba (?) és abból válogatni, ami rendelkezésére áll. Sajnos, itt a bökkenő, hogy a szövetségi kapitány neveket válogatott és nem megfelelő embereket. Nem tudjuk, miért nélkülözötte a csapat Grellt, amikor ma kétségen felül áll, hogy egyenrangu Kozovicsal, Semlernek jobb összekötő a posztja s Schneidernek kellett volna balösszekötőt játszani. No de ezen már felesleges keseregni. Az Unirea-nak mindenesetre elégtételt szolgálhat, hogy nélkülök vereséget szenvedtünk. Csunya auspiciumok mellett indul a timisoarai kerület a „Carol Cupa” küzdelmébe. Belső ellentétek, külső széthuzások, hiányzik az erős kéz, mely hivatva lenne rendet teremteni. Maga a játék Cluj pompás technikai készülttségét és fölényét juttatja kifejezésre.

Cluj a 4. percben Ritter hibájából goalt ér el, amit Timisoara a 7 percben Tánzer mesés beadásából Semler fejessel egvenlít. Utána élénk mezőnyjáték, a timisoarai hafsor lassan kidől s cluj biztosan uralja a mezőnyt. A 44. percben Semler lövése, melyet Szatmári kapufának véd, jelentősebb mozzanata az I. félidőnek. A II. félidőben a hávédék rendszertelen csapkodása, a halfok lehetetlen rossz helyezkedése teljes Cluj fölényt eredményez. A timisoarai csatársor néha-néha leszökik, de nem képes áttörni a kiváló cluji védelmet. Cluj könnyen éri el két goalját. Cluj fölényel ér véget a match. Egyet a szövetség figyelmébe, máskor ne a pályán csipjen birót, hanem jóelőre biztosítson magának egyet, nehogy a pillanatnyi lelki diszpozíció befolyásolja a mérkőzés levezetésében.

Bajnoki mérkőzések. Vulturii—Sparta I. o. b. Biró: Sturzer. Vulturii nagy ambícióval fekszik a játékba s megérdemelten győz. Sparta egy tizenegyest félrelőtt.

Tricolor—Rapid 1:1 (0:0) II. o. bajnoki. Biró Tulbure. Első félidőben a Tricolore, másodikban a Rapid fölénye bontakozik ki.

Kadima—III. ker. 0:0. Biró: Szika. A II. osztály döntőjének lehetne ezt a mérkőzést nevezni, mely a Kadima csatársorának kézzelfogható goalképtelensége miatt eldöntetlenül vég-

ződött. Állandó Kadima fölény, de az előretörő Kadima csatárokat III. ker. védőjátékosai kézzel fogják s így a goallovés illuzorikussá vált. Mezőny legjobb embere Weisz (K.), Stern pompás szereléseivel tünt ki. Körmendy (III. ker.) ügyesen fogott pár labdát.

Kadima ifj.—III. ker. B) comb 5:1. (2:0.)

Szeszgyár—Turul 1:0 (0:0.) Turul B)—Szeszgyár B) 2:0 (0:0.) Unirea—ATT. 2:1 (2:1.) Biró: Kardos. Az Unirea tartalékolt csapata reáisan győz. Laky (U.) kapus kiváló védést produkált.

Aradi sport.

(Az AAC. országos atletikai versenye.)

Az AAC. szombaton rendezte meg hagyományos atletikai versenyét. Részletes eredmények:

Ifjusági számok: 100 m. 1. Szabó (Kinizsi) 12.5 mp. 2. Hegyf (TAC.) 3. Halbherr (Kinizsi). 400 m. 1. Kappler (AAC.) 55.4 mp. 2. Kocsonyai (Kinizsi). 3. Márky (AAC.) Junior számok: 200 m. gátfutás. 1. Hehs Ákos (AAC.) 29.5 mp. 2. Glück (ATE.) 3. Pálincás (Camp.) Senior számok: 100 m. 1. Steinfeld (AAC.) 11.4 mp. 2. Erdey (AAC.) 3. Spitzer (VSC.) 400 m. 1. Steinfeld (AAC.) 53.8 mp. 2. Korom (VSC.) 3. Kozovits (TAC.) 800 m. 1. Kabát (AAC.) 2 p. 07.4 mp. 2. Schwelengraber (AAC.) 3. Vidák (ATE.) 1500 m. 1. Kabát (AAC.) 4 p. 29 mp. 2. Baky (AAC.) 3. Sárdy (Camp.) Kabát tovább futva az egy angol mértföldön (1609 m.) kezdőrekordot állit fel. 4 p. 48 mp. 5000 m. meghívásos verseny: 1. Márton (VSC.) 17 p. 11 mp. 2. Sárdy (Camp). 3. Csoban (Camp) 4x100 m. staféta 1. AAC. a) csapata (Steinfeld Licker, Steinfeld Stefan) 47.4 mp. 2. VSC. 3. AAC. b) csapata 100x200x400x800x1500 staféta. 1. AAC. (Stefán, Steinfeld Stefan, Schwelengraber, Kabát) 8 p. 17.4 mp. (kezdő rekord.) 2. VSC. 3. MTK. Magasugrás: 1. Steinfeld (AAC.) 176 cm. 2. Russu (Unirea) 175 cm. 3. Glück (ATE.) 172 cm. Magasugrás ötöscsapatverseny: 1. AAC. 164 cm. átlag. 2. ATE. 158 cm. átlag. Rudugrás: 1. Pálincás (Camp) 283 cm. 2. Barabás (VSC.) 269 cm. 3. Fetter (KAC.) 269 cm. Távolugrás handicap: 1. Glück (ATE.) 50 cm. előny 630 cm. 2. Russu (Unirea) 48 cm. előny 627 cm. 3. Katona (ATE.) 70 cm. előny 624 cm. Sulydobás handicap: 1. Wolf (AAC.) 12 m. 52 cm. 90 cm. előny. 2. Podvarcsek (Camp) 11 m. 93 cm. 130 cm. előny. 3. Genesv (AAC.) 11 m. 73 cm. 150 cm. előny Fritz (ATE.) scratch versenyen kívül 13 m. 20 cm. dobott, ami — ha bejelentette volna rekordjavítási kísérletét, rekordként hitelesíthető lenne. Az ezután bejelentett rekordjavítási kísérlete, bár 13 m.-en felüli dobásokat eredményezett, pár cm.-rel elmaradt a rekordtól.

Diszkoszvetés: 1. Spolarich (VSC.) 36.73 m. 2. Wolf V. (AAC.) 36.42 m. 3. Podvarcsek (Camp) 53.18 m. Kalapácsvetés: 1. Bodea (Univ) 39.08 m. 2. Wolf V. (AAC.) 3. Ciungán (Glória). Pontversenyben: 1. AAC. 2. VSC. 3. Camp 4. ATE.

Labdarugás: Szombaton és vasárnap a cluji Univeritatea vendégszerepelt, de mindkét napon súlyos vereséget szenvedett. Szombaton az AMTE-val játszott, de

munkáscsapat idej legszébb formáját kijátszva 7:1 (2:1) arányban megsemmisítő fölényrel győzött. A féldőben Auer I. és Stoffa rugják az AMTE. goaljait. Az Universitatea is többször veszélyeztet Guga és Bonciucat lefutásaival és egy ízben sikerült is goalt elérniük. A második féldőben az AMTE. döntő fölénybe kerül és Auer I. kapufától lepatanó lövése megszerzi az AMTE. harmadik goalját, majd szabadrugásból Fuhmann fejeleli a negyedik goalt. A mérkőzés hátralevő idejében Szikula, Auer II. és Auer I. még három goalal terheli az Universitatea hálóját. Biró Steiniuber. Vasárnap a Glória CFR. játszott a vendégcsapattal és 4:1 (1:0) arányban biztosan győzött. A féldő elején változó mezőnyjáték, majd Glória CFR. fölény és Vasváry rugja a féldő egyetlen goalját. A második féldőben a Glória, CFR. nagy fölényben játszik és Szabó, Vasváry, Baló goaljai biztosították a fölényt győzelmet. Az utolsó percekben az Universitatea is felnyomul és Guga éles lövése a szépítő goalt eredményezi. Biró Markovits.

Viktória—Glória CFR. II. 3:0
(1:0) Bronz labda-mérkőzés.

AMTE. törpe—ATE. törpe 3:1.

Glória CFR. törpe—AMTE. törpe 1:0

AMTE—USE. I. 3:0.

AMTE. III.—USE. II. 3:0.

— **TMTE.—AMTE.** barátságos football-mérkőzés ma, kedden délután 5 órakor a Gloria-CFR. pályán. Izgalmas és élvezetes mérkőzést fog nyújtani a két munkáscsapat találkozója, mivel a TMTE. csapata igen megerősödött, az AMTE. pedig régi formáját nyeri vissza.

Magnasvasutak részvényeinek lebélyegzése.

...rassóban lesz a lebélyegzés szeptember 30-ig.)

(Saját tudósítónktól.) A kormány ez évi szeptember hónap 2-án a Monitorul Oficial-ban a magnasvasutak részvényeinek lebélyegzésére általános érvényű rendelkezést adott ki, amely a csatlótt területek részvénytulajdonosait közelről érinti. Miután feltehető, hogy az érdekelt részvényesek a Monitorul Oficialban közzétett rendelkezést nem olvassák, az alábbiakban közöljük azt egész terjedelmében.

„Tudomására hozatik minden volt osztrák-magyar magnasvasút társasági részvénytulajdonosnak, hogy a jelenleg Románia területére eső vonalakra vonatkozólag f. évi szeptember 20. és 30-ika közt naponta 8—12 óráig és 1—18 óráig be kell mutatni a birtokukban levő részvényeket a brasovi (brassói) CFR Kerületi igazgatóságánál. Ezen részvények a megjelölt napon, órában és helyen lebélyegzés végett bemutatandók a pénzügyi és közlekedési miniszteriumok kiküldötteiből és a volt osztrák-magyar monarchiabeli vasúttársaságok képviselőiből megalkult bizottság ellenőrzése mel-

lett. A lebélyegzés úgy fog megtörténni, hogy a részvénytulajdonosoktól kérni fogják a részvények különböző átírásaira vonatkozó összes iratokat. A kimutatott határidőben lebélyegzésre be nem

Megszűnnek Temesvár és a Bánság magyar iskolái.

(A piarista főgimnázium és a zárda magyar tanítása ellen. — Temesvár polgárságának küldöttsége a főpolgármesternél. — A Magyar Párt temesvári tagozatának tiltakozása.)

(Saját tudósítónktól.) A kultuszminiszter legújabb iskolarendeletere súlyos csapást mért Temesvár és a Bánság magyar iskoláira. A szülők tanácstanul állnak most az iskola év küszöbén. Temesvárott megszűnnek a magyar középiskolák első osztályai. A temesvári magyar iskolákban nagyrészt szerzetesek és szerzetesnők tanítanak. A kétszázéves magyar főgimnáziumban a piarista-rend, a zárdában a Notre-Dame iskolanővérek látják el a magyar oktatást. A rendelet kimondja, hogy szerzetesek és papok nem taníthatnak magyarul és ezen túl mindkét iskola alsó osztályaiiban csak román nyelven taníthatnak. Temesvár e két legnagyobb kultúrthóna így elveszti magyar jellegét. A főgimnáziumot, ahol végig párhuzamos osztályok vannak, eddig közel ezer növendék látogatta. A zárdában, Temesvár mind a három városrészében, más fél ezerre tehető a növendékek száma, akik az elemi, polgári, felsőbbleányiskolái és leánygimnáziumi, valamint a tanítóképző és a kereskedelmi iskolákat frequentálták.

A Magyar Párt temesvári vezetősége előbb a kormányhoz, majd Cosma Aurel dr. miniszterhez, a város képviselőjéhez fordult. A miniszter megígérte, hogy a kultuszminiszternél közbenjár Temesvár iskoláigvének igazságos rendezése érdekében. A mai napig azonban intézkedés nem történt, pedig már a jövő héten megnyitnak az iskolák kapui.

De nemcsak a két kimondott magyar iskola fölött hangzik el a lélekharang, hanem a többi iskolák nál is, ahol eddig ugynevezett magyar tagozatok voltak, az idej tanévben már nem nyitnak meg a magyar osztályok. Szól ez különösen a kereskedelmi iskolákra. A zsidó lyceum magyar kereskedelmi tagozata az idén megszűnik. A zsidó lyceum a jövő hónapban most épülő új otthonába vonul, teljesen román jellegű. A lyceumban tavaly nyolcvan magyar növendék járt a kereskedelmi iskolában. Az állami kereskedelmi iskola első osztályának magyar tagozatát tavaly huszonnégy növendék látogatta. Az idén a rendelet szerint a magyar tagozat már nem nyit meg. A német tagozatot azonban csodálatosképpen nem szüntették meg. A zsidó lyceumban, amely reál-gimnázium és kereskedelmi iskolából áll, ezentúl csak románul folyik majd a tanítás. De megszűnik az iskolai év elején a magyar-német reál-gim-

mutatott részvényeknek nem lesz joguk az osztalék felvételére.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága bővebb felvilágosítással saját részvényeseinek szívesen áll rendelkezésére.

náziumban is a magyar tagozat, úgy, hogy Temesvárnak már nem lesz magyar középiskolája.

Vajda Zsigmondné halála

(Egy aradi uriaszony megdöbbentő tragédiája.)

(Saját tudósítónktól.) Megdöbbentő gyászhir érkezett ma Aradra: meghalt kunágotai Vajda Zsigmondné. Ez a név az utóbbi esztendőben valósággal fogalmat jelentett, minden jótékonyági akció szinte egybeforrt az ő nevével és a haláleset híre annál is inkább megdöbbentett mindenkit, mert a fejedelmi megjelenésű hódító szép sű, fiatal előkelő uriaszony betekkel azelőtt még az aradi korzón sétált és szinte hihetetlennek tűnt fel, hogy ez a fiatal, még harminc éves asszony ilyen korán eltávozzék az életből. A hír igaznak bizonyult, amit megerősítettek a Vajda család Aradon lakó tagjaihoz érkező hírek. Vajda Zsigmondné vasárnap délután három órakor rövid szenvedés után férjének kunágotai birtokán meghalt.

A Vajda család mintegy öt hét tel azelőtt költözött el végleg Aradról. Itteni palotájukat eladták és repatriáltak Magyarországra, az Aradhoz közel fekvő kétezer holdas kunágotai birtokra. A fiatal asszony csak nehezen tudott megválni Aradtól, amelyhez annyi sok emlék fűzte. Az aradi Patronáze egyesületnek elnöknője volt és rendkívül sokat tett, hogy ez a hatalmas jótékonyági egyesület nagygyá és erőssé váljon.

Mióta kunágotai birtokára visszavonult, csak ritkán jött felőle hír. Mintegy három-négy nappal azelőtt távirat érkezett Aradon lakó édesanyjához és rokonaihoz, amelyben a férj közölte, hogy felesége hirtelen vérmérgezést kapott és állapota súlyosra fordult. Édesanyja azonnal beteg leányához utazott. A kétségbeesett család Szegedről a legkiválóbb orvosokat hívatta a nagybeteg asszonyhoz, majd az egyik leghiresebb budapesti orvosprofesszort hozatta le, de a tudomány emberei már nem segíthettek.

Vajda Zsigmondné halála a helyi és közismert családok között ritott gyászba, de gyászolja a hódító asszonyt a szegények hatalmas tábora is. Temetése kedden, szeptember 11-én lesz a Kun-

ágotai kastélyból és azon a gyász-baborult családon kívül részvesz Söpkéz Richárd, a Marmorosch bankház bucaresti vezérigazgatója és Hüvös László a neves magyar szobrászművész, az elhunyt sógorai, dr. Vajda Iván aradi ügyvéd, unokatestvére és még sokan. Az elhunyt uriaszony halála gyászbaráti dr. Hamory László aradmegyei földbirtokost, volt országgyűlési képviselőt is, aki nagy bátyja volt. Az elhunyt utolsó kívánsága volt, hogy a temetési szertartást Csécsy Imre aradi református lelkész végezze és férje eleget is tett kívánságának. Csécsy Imre még tegnap este elutazott Kunágotára. Vajda né gyermekei, a 12 éves Lajos a budapesti Ferenc József tanintézet és a 10 éves Boriska a Sacre Cour nevelőintézet növendéke Budapesten értesültek édesanyjuk tragédiájáról és azonnal leutaztak a szomorú családi kastélyba. Az aradi társadalom a részvét igaz melegével fogadta a tragédia híret és a ragyogó szépségű fiatal asszony szomorú sorsa fájdalmas könnyeket csal minden érző ember szemébe.

Izgalom egy községben

(Halálal fenyegetett van. — A földosztás. — Gyűlölet. — Letartóztatták a két falat.)

(Saját tudósítónktól.) A szombat-vasárnapra Aradon éjjel után felgyújtott az aradmegyei Voivodeni községben a harangot. tűz ütött ki a faluban. A tüzet agilis emberek hamaroltották, de mögötte olyan bonyodalom támadt, hogy szinte közel a félfalat letartóztatták a csendőrök. Voivodeni községben már hosszabb ideje a viszálykodás folyik a földosztás miatt. A község népe ellenséges szemmel nézte Tomá Nicolai lelkész és Luca Mihail kántor szerepét, akik mint az a név rovisára a legjobb földeket akarták maguknak megszerezni és jóval többet, mint amennyit illetékesek voltak. Luca Mihail kántor egyúttal Ferenc máros is a faluban. Csütörtökön éjjel beverték a korcsmáros és a pap házába. A kántor leveleket dobta be, amelyekben halálal fenyegette mindkét falat, ha le nem mondanak az igényelt földekről. Pénteken a csendőrség két földművest letartóztott, akiket azzal gyanúsították, hogy ők iták a révtelen leveleket. Másnap éjjel kántorok korcsmáros házába tűz ütött ki, a kazal szén és szalma. A tüzet a mely rövidesen olyan méreteket öltött, hogy az egész falura néző fenyegetés volt. Issekutz Sándor földbirtokos és egy Chis Joan nevű földműves orvos és társaságos munkájának sikerült lokalizálni. Másnap csendőrség érkező, a tüzet kezdett a gyújtókat a falnak felderítésére és letartóztatták az összes érdekelt földművest, a község férfimunkásait, a tűnyomó részt. A tüz miatt támadt bonyodalom izgalomban tartja Voivodeni község lakosságát és mint értesülünk a lelkész elhelyezését a faluból, ahol nem látja biztonságának tovább munkáját.

HIREK.

A katasztrófa után.

(Hivatalos jelentés a japán áldozatokról.)

Genből táviratozzák: Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök és Daruváry Géza magyar külügyminiszter meglátogatták Isih japán nagykövetet és kifejezték a japán katasztrófa felett érzett részvétüket.

Tokióból táviratozzák: A legutóbbi hivatalos megfigyelések szerint Yokohamában 26 ezer holt és 40 ezer sérült van. Tokióban a házak 71 százaléka elpusztult. Hakano városban tízezer a halottak száma. Nagasakiból hivatalosan jelentik, hogy eddig összesen egyvímillió háromszázezer a halottak száma. Háromszázötvenezer ház összedőlt.

A király és trónörökös vadászaton. Bucarestből táviratozzák: Károly trónörökös tegnap Hátszegre utazott, ahol — a néhány nap óta ott tartózkodó — Ferdinánd királylyal együtt több napig vadászni fog.

Szana vezérigazgató a királynál. Szana Zsigmond timisoarai (temesvári) angol vice-konzul, a Kereskedelmi Bank vezérigazgatója Bucarestbe utazott, ahol a király elől kihallgatáson jelent meg. Szana, mint a Gyász elnöke, személyesen is meghívja a királyt az a hó végén Timisoarán (Temesváron) tartandó művelésére. A király és családja ez alkalommal három napig fog Timisoarán és a Bányában időzni.

Izraelita újév. Holnap, kedden kezdődik az izraeliták egyik legnagyobb ünnepe: a Puszliason, az új esztendő. Két napig tart az ünnep, melven az izraeliták nem dolgoznak. A templomokban nagy ünnepi szertartással ünneplik meg az új szentidő kezdetét. Az izraelita időszámítás szerint a mostani év az 5784.

Miniszterjárás Temesváron. Vasárnap reggel Timisoarára (Temesvárra) érkezett Brattaru Vintila pénzügyminiszter, Sasu kereskedelmi miniszter, Inculez Beszarábiai miniszter és Constantinescu tanácsos. Az államvasutak vezérigazgatója a vendégek mellett továbbbuzáltak a resicai vasútvonal megújítására.

Gróf Octavian képviselője. Bucarestből táviratozzák: A facaul választókerület mandátumára a népből Gróf Octavian jelölt. Hír szerint a kormány a népszerű költő Gróf Octavianról nem állít ellenjelölést.

Bulgária nem mozog. Bucarestből táviratozzák: Az itteni bolgárság kategórikusan megcáfolta azt a hírt, hogy Bulgária hivatalosan a szovjetekkel való kapcsolatait megszakította.

Lendvai és Ulanov kiadták. Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés ma ülésen elfogadta Lendvai István, dr. Ulanov Péter és Kiss Menyhért megalapítását.

A Grand Circus. Zoológiai pontja zsúfolt nézőtér előtt tartó szentiautos előadásait. A circus, azts Erdemli a közönség pártfogója. Csupa elsőrendű attrakciókban gazdag.

Jubilált a hollandi királynő. Hágából táviratozzák: Tegnap ünneplte Vilma hollandi királynő uralkodásának huszonötödik évfordulóját. Az ünnepségek már napokkal előbb kezdődtek és résztvettek azokon az ország minden társadalmi rétege. Ma volt huszonöt éve, hogy a fiatal Vilma királynő letette az alkotmányra az esküt és átvette özvegy anyjától az uralkodást. Három év múlva férjhez ment Henrik mecklenburgi herceggel, akit egyáltalán nem folyik be az uralkodásba. A népszerű királynőnek csak leánygyermeké van s így Hollandiának ismét nő a trónörököse.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Vilma királynő jubileumára a magyar nemzet hatalmas arannyu, művészeti üvegfestményt ajánlott fel, amely a trónon ülő királynő körül magyar gyermekeket ábrázol. A jelenet a hollandi gyermekakcióval áll kapcsolatban.

Uj otlokai határrendőrség. Popa Constantint, a curtici határrendőrség volt kapitányát, akit nemrégiben Szatmárra helyeztek át, a belügyminiszter kinevezte az otlokai határrendőrség főnökévé.

A lippai reformátusok új lelkesítője. Lippáról jelenti tudósítónk: Vasárnap, a hónap 9-én tartotta a lipovai (lippai) ref. hitközség lelkesítő közgyűlését, hogy eltávozott papja: Lengyel Imre helyére utódot válasszon. A közgyűlésen Nagy Zoltán ghioroci (gyoroki) lelkesítő elnökelt, aki mint esperesi megbízott, felszólította a választókat, hogy egyenes jellemű, meleg szívű, agilis papot válasszanak. Erre a választók közfelkiáltással Pálur István választották. Pálur István négy év óta működik Aradon, mint hitoktató. A háboruban, mint fáberi pap aktív részt vett. Minden közügy iránti meleg érdeklődésével és alkotni tudásával mindenkinek közbecsülését szerezte meg. Különösen a szegény tanulók felruházása körüli aktivitásáért a célra rendezett nívós karácsonyi ünnepelveiért nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül egyaránt ismert és népszerű.

Halálozások. Friedrich Imre f. évi szeptember hó 9-én d. u. 3 órakor életének 38-ik, boldog házasságának 12-ik évében, rövid, de kinos szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 11-én d. u. 3 órakor Bulev. Regele Ferdinánd (Boros Beni-fer) 25. sz. házából lesz. Az engesztelő gyászmise áldozat f. hó 15-én délelőtt 8 órakor a helybeli főtiszt. Minoritátyák szentegyházában fog az egek Urának bemutatni.

Rózsay Pál aradi író és humorista ma reggel meghalt. Rózsay Pál 52 esztendő telt át Aradvármegye szolgálatában, mint árvaszéki irodagazgató. Az aradi lapokban közölt humoros írásaival annak idején feltűnést keltett. Ő alapította és vezette éveken keresztül a „Mátyás Diák” ötletes „Papanek Dani” rovatát. Jólkedvű, szellemes ember volt és nagyon sokan szerették és ismerték Aradon. Három hónapi súlyos betegsége után tegnap reggel meghalt Rózsay Pál. Temetése holnap délután lesz a felső temető halottas házából.

A német uralkodóház szerelmi botránykrónikája.

(A mecklenburgi nagyherceg és a császár legifjabb fiának öngyilkossága. — Keresd a nőt! — A tragédiák napvilágra kerültek okai.)

(A Közlöny berlini levelezőjéről.) Még mindenkinek élénk emlékezetében él a német császár legifjabb fiának, Joachim porosz hercegnek öngyilkossága és most az a hír terjedt el az egykori udvari körökben, hogy özvegye ismét férjhez készül menni. Ezt a hírt különböző oldalakról megcáfolták, de azért feleleveníti a legutóbbi német udvari tragédiák egyikének emlékét, amely eddig nem került a nagy nyilvánosságra, noha két emberélet esett áldozatul és három házasetet dult fel.

A világháború második évében a mecklenburg-strelitzi uralkodó nagyherceg megismerkedett Mafalda Salvatini operaénekesnővel és szenvedélyes vonzalomra lobbant iránta. A szép olasz nő viszonzta ezt a vonzalmat és viszonyuk rövidesen oly bensőséges lett, hogy már nyílt utokká vált az udvari körökben, annál is inkább, mert a két szerelmes nem nagyon erőlködött, hogy titkot csináljon belőle. Ami a nagyhercegnőt illeti, ő igen keveset törődött az egész dologgal, mert házassága már évek óta nyílt fel volt dulva és a házastársak már csak a forma kedvéért éltek együtt. Banniban, amely a legfőudalibb az összes német tengeri fürdők között, ahol Salvatini is lakott és fogadta előkelő imádóinak naponta látogatásait, a nagyherceg egész nyíltan udvaroltatott magának imádóival, főként életre-halálra, nagyszertien szórakozott és igen keveset törődött az énekesnővel. Ezzel szemben Salvatini férje, dr. Gerard, sokkal kevésbé vette könnyen az ügyet, sőt inkább odáig vitte, hogy az már tűrhetetlenné kezdett válni a nagyherceg számára. Dr. Gerard azon fáradozott, hogy a nagyherceget nyilvánosan kompromittálja. E célból üldözte őt, elviselhetetlenné tette számára az életet és öngyilkosságba kergette. Egy napon a nagyherceget a parkjában lelőve találták.

Mafalda Salvatini éppen abban az időben állott művészi dicsőség tetőpontján. A külsőleg csaknem rutnak nevezhető dr. Gerarddal való házassága ezenfelül már nem jelentett többet számára egy közönséges emléknél, mert a bíróság éppen akkor mondotta ki közzétűk a válást. És a nagyherceg öngyilkossága éppen ezért volt annyira tragikus, mert nagyon is

Tánciskola. Gencsyné táncárnő tánciskoláját október hó első felében kezdi meg a Fehér Kereszt nagytermében kezdő és haladó táncosok részére. Beiratkozások biztviselő, iparos, diák- és gyermek-colonékba a mai napon megkezdődtek lakásán Str. George Ionescu 11. (Gróf Károlyi-u. 7.) sz. alatt.

Öltöző-asztala hiányos, ha nincs rajta Brázav kölnivíz. Kapcsolható mindenütt.

Korán halt meg, még mielőtt kivethette volna részét annak az aszszonynak visszanyert szabadságából, akit annyira szeretett.

A házasságában bekövetkezett válás után dr. Gerardnak már csak egy gondolata volt: bosszút akart állani. Barátai körében gyakran hangzottatta, hogy feldult boldogsága miatt bosszút kell állnia ezeken a magasállású körökön és — szavának is állott. Rövid idő múlva megismerkedett Joachim porosz herceg feleségével és magával Joachim herceggel is. Atyjának színesiesen tolokodó természetével és testvéreinek többekévesbbé jelentéktelen szellemével ellentétben, ebben a hercegenben semmi sem volt a porosz katonatiszti fibus merev, hangsúlyozottan tulkorrekt, pregnans jelleméből. Eppen ellenkezőleg, inkább Komoly, gondolkodó és zárkózó volt. Sokkal inkább vonzódt a könyvekhez és képekhez, mint a katonasághoz. A császár parancsára a háboru alatt egész csöndesen megházasodott. Házassága azonban sohasem volt boldog és csak egy kis megrázkódtatásra volt szűkség, hogy teljesen összeomoljon. Ezt a megrázkódtatást dr. Gerard adta meg. Határozott és energikus egyéniségének egész erejével a könnyen befolyásolható hercegnő után vetette magát és egymáshoz való viszonyuk rövidesen olyanná lett, hogy végre a feljesen gyanutlan hercegnek is meg kellett tudnia. Ez közvetlenül a dinasztia bukása után történt. A fiatal herceg érzékeny kedélyére nehéz depresszió ült, hónapokon keresztül öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott és naplőjegyzetei, amelyeket később megtaláltak és amelyeket a potsdami udvari társaságnak egy kis köré jól ismert, bizonyítják ezt és végül is kezét emelt önmaga ellen. Eppen ugy, mint a mecklenburgi-strelitzi nagyherceg ő is szívenlőtte magát.

A hollandiai számkivetésben élő császárnőnek szívét megtörte legifjabb fia halálhíre. Amikor a császárnét, a potsdami antik templomban óriási részvét mellett eltemették, a mély gyászba öltözött hercegnőnek nem engedték meg a gyászszertartáson való részvételt. Sógornőjével, August Wilhelmm herceg feleségével együtt a háttérben tartózkodott, mert a Hohenzollern-ek kivették őt maguk közül.

Kifosztott kereskedő. Kurtás Samu timisoarai (temesvári) fűszerkereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy vasárnap délután ismeretlen tettesek feltörték Nisitz-utca 12. szám alatti lakását, ahonnan ellopták összes értékeit és készpénzét. Kára 150 ezer lei.

Sportolók el ne feledjétek! hogy Diana sősborszessel lehet izmaitok csapnyosságát lecsobban megönni.

Odüsszeu visszaterése. Filmszenzáció, ma kezdődik a széria az Apolloban

— **Revolveres rablótámadás Temeváron.** Szombaton este a maga nemében hosszú idő óta páratlanul álló merész rablótámadást követett el egy ismeretlen tettes a Rákosi-ut 66. számú házban Máté Károly gazdálkodó ellen. A be-kormányzott betörő a kerítésen át-mászott az udvarra, majd behatolt a lakószobába és az eléje toppant Máté Károlyra ráfogta revolverét. Máté az utolsó pillanatban kiugrott az ajtón és azt rázárta a betörőre, aki minthogy az egész család hangosan segítségért kiáltott, az ablakon át az utcára ugrott. A lármára elősietett a közelben levő Sturm Ede vámos, aki szintén revolvert fogott az éjjeli látogatóra. Erre valóságos revolveres harc fejlődött ki közöttük, amelynek során sikerült a betörőnek a rétek felé elmenekülni. A lövöldözések idején egy autó érkezett a helyszí-nére, amelyre a veszélyes rabló szintén több lövést adott, de az utasoknak nem történt bajuk. A rendőrség a tettes nyomában van.

— **Autóbaleset Ujarad mellett.** Szombaton délelőtt majdnem végzettsé válik az automobilbaleset ért három ismert aradi fiatalembert: Sebestyén Edét, a Nagy Farkas cég cégvezetőjét, Paszternák Márkot, az Internationala szállítási vállalat vezetőjét és Hegyi Györgyöt. A három fiatalember a Nagy Farkas-cég automobilján igyekezett Temesvár felé. Az Ujaradról Németságra vezető úton néhány kilométerre a községtől az automobil kormányrudja eltört, az automobil lefordult, nekiment egy fának és az utasok, valamint a sofőr az országút melletti árokba zuhantak. Az utasok néhány zúzódás után megmenekültek, a gép erősen megrongálódott.

— **A temesvári magyar daley-let sikere.** Kolozsváron vasárnap tartották a romániai magyar daley-letek országos dalos versenyü-ket az ottani iparos dalosegylet ötven éves évordulója alkalmával. Az értékes első díjat, egy gyönyörű bronz-szobrot a temesvári da-lárda nyerte el, a második díjat a brassói dalárda, a harmadik díjat a marosvásárhelyi egyházi református dalárda és a nagyváradi Gutenberg-dalkör nyerte. A hang-verseny után tartott ünnepélyen lelkesen ünnepelték Szabolcska Mihály temesvári református lel-kész, a neves költőt, aki az „Örök kévaló dal” című pompás költemé-nyét olvasta fel. Hétfőn este az aradi vonattal hazaérkező győz-les daleysegyletet ünnepélyesen fogadták a temesvári állomáson.

— **Külföldi női cipőkülönlegessé-gek a legújabb divatformákban ér-keztek a Hungária cipőüzletbe.**

— **Radováné Ullmann Mária női divat szalonját Arad, I. P. Desseanu (Révay) utca 5. alatt megnyitotta.**

— **Urileányok mint cselédek,** A vén kisasszony titka. Szerelem a harc téren, Vasárnap a temetőben, Idill (Karinthy), Kárméntő (Móricz Zsigmond), Mindent kicserélek, A meg-sértett rabb, Humoros apróságok, stb. című szenzációs cikket közöl az Aradi Fáklya mai legújabb száma.

— **A legújabb őszi és téli model-lek Jäger & Comp. modellszabósá-gához megérkeztek.** A szabászati tanfolyam október elsején kezdődik Arad, Str. Bratianu (Weitzer-u.) 2.

LEGUJABB.

Francia-német tárgyalás előtt.

(Poincaré beszéde Németországról.)

Párisból táviratozzák: Az our-villei hadiemlék felavatásán Poin-caré nagy beszédet mondott Né-metországról. A francia feltétele-ket érinthetetleneknek mondta, mert nem a kormány, hanem az ország követeli, a parlament csak megerősítette. A feltételeket sem-miféle kormányváltozás nem vál-toztathatja meg. Németország ma ga idézte elő mai katasztrófális helyzetét, most már kezd számot-vetni a valósággal, de még ma is

Irország a Népszövetségben.

Genéből táviratozzák: A Népszövetség politikai bizottsága fel-vételre ajánlja az ir szabadállá-

— **Megölte vejét.** Fibus közsgben Fodor György gazdálkodó megölte vejét, Borka Józsefet. Tettének oka ismeretlen. Dr. Farcescu vizsgáló-bíró és Wachsmann dr. törvényszéki orvos kiszállottak a helyszínre, a gyilkos gazdálkodót letartóztatták és beszállították az ügyészség foghá-zába.

— **Az „Agricola” Biztosító R. T.** főgynökségét a Tenner és Böhm bank- és árubizományi cég vette át és azt Piblinger Ede tükár fogja vezetni. Az intézet a biztosítás min-den ágával foglalkozik a legelőny-sebb feltételek mellett. Az iroda a Bel. Regele Ferdinand 30—36. szám alatt van. Telefonszám 7. és 8.

Irodalom, művészet

A bucaresti Opera magyar énekesnője.

(Heltai Ida szerződése.)

Budapestről jelenti tudósítónk: **Heltai Ida,** az Operaház tehet-séges, fiatal művésznője Marosvá-sárhelyett hangversenyezett a nyá-ron. A bucaresti opera egyik meg-bizottja is végighallgatta a szép-hangu művésznő előadását s aján-latot tett neki, hogy énekeljen pró-bát **Giorgescu,** a bucaresti Opera igazgatója előtt. Heltai Ida enge-dett a kívánságnak, Bucarestbe utazott s jelentkezett Giorgescunál. A bemutatkozás sikerrel járt, azon-nal **leszerződtek havi 20 ezer lei fizetéssel.** Tegnap bucsuzott el a művésznő az Operaháztól, ahol el-beszélgettünk vele:

— **Giorgescu és néhány karmes-ter előtt énekeltem.** Annyira meg-nyertem tisztségüket, hogy nem-csak szerződtek, de azonnal rám osztották **Aidát** és a **Pillangó-kisasszonyt.** Ezekben a szerepek-ben mutatkozom be. Első számom után Giorgescu megkérdezte, mi-lyen nyelven énekeltem? Mond-tam, hogy magyarul, mire őszinte lelkesedéssel jelentette ki: „Milyen gyönyörű nyelv a magyar.” Kért, hogy az Aidából is magyar szö-

odaadja magát néhány **sztríónak.**

Berlinből táviratozzák: A ber-lini német lapok Poincaré beszéde-nek hangját mérsékeltebbnek mondják az eddigieknél. A lapok szerint a francia miniszterelnök nyitva akarja tartani a kezdemé-nyezett tárgyalások útját. Berlin-ben az a vélemény, hogy a kancel-lár hamarosan válaszol a francia beszédre és erről a kérdéstről a két ország között a tárgyalások újra megindulhatnak.

mot. A felvételi kérelmet az angol követ is támogatja.

veggel énekeljek, nem győzött lel-kesedni nyelvünk szépségéért. — Annál feltűnőbb, hogy szerződé-semben még sem írták be magyar nevet, Heltai Idából — **Aida Elta** lettem.

• **Az aradi színház heti műsora.** Kedd: Hollandi menyecske ope-rette. Somogyi Emmy és Ekecs Fe-renc vendégfelléptével. B. bérlet. Szerda: Névtelenek, színmű. Bemutató. C. bérlet. Csütörtök: Névtelenek, színmű. A. bérlet. Péntek: Névtelenek, színmű. B. bérlet. Szom-baton: Szépasszony kocsisa, operette bemutatón. C. bérlet.

• **A temesvári színház műsora.** Kedd: Bajadér. Szerda: Elvált asz-szony, mindkettő a nyári színházban olcsó helyárrakkal.

• **A Levendula új szereplőkkel.** Va-sárnap este az aradi városi színház ismét a szezon első operettjét, a „Le-ventulát” játszotta és ez alkalommal az operett-együttes két új tagja mu-tatkozott be. Pattantus Manó táncos komikus játszotta Megyeri szerepét és ügyes, tehetséges színésznek bizo-nyult. Szépen, könnyedén táncol, játéka is biztonságérzetre vall. Használható tagja lesz a színháznak. A szubrett szerepében Sipos Nelly új tag lépett fel, aki kellemes színpadi jelenség, de kezdő még, ügyes vezetés mellett fejlődhetik. Az előadás egyéb-ként jó volt. (k. s.)

• **Az Aranymadár tegnapi timi-soarai (temesvári) előadásán** mutatkozott be a timisoarai közönségnek Sármay Rózsi, aki a darab fő női szerepét játszotta. Bájos megjelenése, közvetlen játéka, kellemes hangja őszinte sikert aratott. Vénusz Árpád, a Bajadér Rádiami szerepében mu-tatkozott be. Bársonvos meleg hang-jával, tökéletes játékaival meghódi-totta a közönséget. Ugy Sármay, mint Vénusz a budapesti Fővárosi Operett-színház tagjai voltak. El kell ismerni, hogy timisoarai szerző-detésük határozott előnyére válik a timisoarai társulatnak.

• **Színészek a nyugdíjasokért.** Az aradi színtársulat tagjai ma délelőtt gyűlést tartottak, amelyen Tompa Béla indítványára egyhanguan kimon-dták, hogy ezentúl minden héten egy meghatározott napon délután operett- vagy színmű-előadást tarta-

nak, amelynek tiszta jövedelmét az Aradon élő nyugdíjas színészek jár-vára fordítják.

• **Az aradi színház hírei.** Szenzá-ciós slágeroperett bemutatójára ké-szül az aradi színtársulat együttese. Szépasszony kocsisa a címe az új operettnek, amelynek szövege és ze-néje egyaránt alkalmasak arra, hogy meghódítsák a közönséget. A szin-ház igazgatósága teljesen új diszle-teket készített. Elsőrangú szerep-hez jutottak a máris közkedvelt Ko-vács Kató, Tompa, Selmezy és Pattantus. Az operettet Tompa ren-dezi és Csányi karmester dirigálja. — Az első drámai bemutató szerdán lesz az aradi színházban: a Névtelen-ek kerül színre Darvas Ernő ren-dezésében. A vezető szerepeket Sol-tész, Sereghy, Mészáros Béla, Jávor, Harmath Jolán, Gömör, Tibor és Kallós játsszák. — Hollandi menyecs-ke az elmúlt szezonnak slágerope-rettje volt; a keddi repriz érdekessé-ge, hogy vendégfelléptekkel és csak-nem teljesen új szereposztásban ke-rül színre: Somogyi Emmy és Ekecs Ferenc vendégek mellett újak lesznek Kovács Kató és Tompa Béla.

• **Haladás-előadás.** Színes és tartal-mas műsor gyönyörködtette szom-baton az aradi Haladás közönségét. Kontsek Regina ügyes szavalata után Székely László, a párisi orvosi egyetemi fakultás kiváló doktoran-dusa ült az előadó asztalhoz és az alkoholizmusról tartott husz perces előadásával, meggyőző és nyo-mokon haladó objektív érvelésével meghódította a közönséget. Testvére, Székely András ifjú hívével és kifor-rott technikával Madách tragédiájá-ból adott elő határos részletet és egy megható Dutka-költeményt. R. Gadó Lujza előnyösen ismert csengő hang-ján két szép műdal precíz elneklésé-vel és a zongorakísérettel adó Bu-dav Mihály egy nagyon sikerült dal-szerzeményével érdemelte ki a meleg tapsot. A műsor tarka érdekessége Sziklay Gizella táncanárnő ügyes növendékeinek román, francia, hol-landi és magyar tánca volt. Endrőti Ede hibátlan zongorakísérete mel-lett. Az estélyt a táncosok tableauja és egy mozikép vetítése fejezte be.

• **Zongoraleckéket vállal a leg-felsőbb fokig Masánszker Böske,** Wienben áll. képesített zongora-tanárnő (Bulev. Reg. Maria No. 20., II. em.)

Tanügy.

— **A beírások a temesvári magya-tannyelvű polgári iskolákba** (polgári fiúiskola, polgári leányiskola, női kézimunkatanfolyam) f. hó 16., 17., 18. és 19-én délelőtt 9 órától 12-ig eszközöltetnek ezen iskolák tanhelvi-ségeiben (Belváros, Balázs-tér 1., II. emelet.) Ugyanott tartatnak meg a javítóvizsgálatok is a fiukkal szept-ember 15-én délelőtt 9 órakor, a leányokkal pedig délután 3 órakor. Beírási és tandíj címen egyelőre 100 lei fizetendő. Tájékoztatásul közöl-jük, hogy az Erzsébet-külvárosból az állami polgári fiúiskola a belvá-rosi Balázs-téri iskolaépületbe he-lyeztetett át.

— **Iskolai beírás.** Az aradi róm. kath. polgári leányiskolában a be-írások f. hó 12-én, 13-án és 14-én d. e. 8—1-ig lesznek megtartva. Igazgatóság. (Str. Consistoriului 34.)

„Az arany háromszög.” Izzalmas kalandorfilm, II. rész ma kedden és szerdán az Urániában.

Közgazdaság.

Stabil a lea.

A lea állása napok óta nem változott a világpiacra. A belföldi piac teljesen ellanyhult és az izraelita ünnepek elmúltáig nem várható fellendülés. A görög-olasz konfliktus kinteneretét Olaszország iránt bizalommal nézte a pénzügy és már a pénteki utóközvetlen 24 frank fölé emelkedett olasz kifizetés ma is szilárdan áll. Erősebb javult a francia frank is, de a német márka, amely emelkedő irányzatot vett, ma ismét visszacsökkent.

Aradi valutárák. (Szeptember 10.) Francia frank 12.50, svájci frank 41, dollár 226, dinár 2.20, szokol 6.40, márka 0.000040, líra 9.50, angol font 1010, magyar korona 0.0080, osztrák kor. 0.003250. **Kifizetések:** Budapest külföldi 80, belföldi 145, Bécs 318, Berlin 0.000040, Prága 6.65, Zürich 40, Milano 9.80, London 1010, Páris 12.60, Newyork 223, Belgrád 2.50.

Temesvári valutárák. (Szeptember 10.) Berlin 0.000030, Newyork 224, dollár 225, London 1020, angol font 1020, Páris 12.60, francia frank 12.60, Zürich 40.50, svájci frank 41, Milano 9.80, líra 9.60, Prága 6.70, szokol 6.50, Belgrád külföldi 2.45, belföldi 2.35, Budapest külföldi 90, belföldi 150, Bécs 317.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Szeptember 10.) **Kifizetések:** Páris 12.15, Berlin 0.000030, London 998, Newyork 221, Milano 9.60, Zürich 39.75, Bécs 0.003175, Prága 6.55, Budapest 0.0120. **Valuták:** Napoleon 810, márka 0.00030, léva 2, török líra 1.75, angol font 1010, francia frank 12.50, svájci frank 40.50, líra 9.50, drachma 3.80, dinár 2.10, dollár 226, lengyel márka 0.0010, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0032, szokol 6.45.

Zürichi nyitás (Szeptember 10.) Berlin 0.000014, Newyork 556.1250, London 2521, Páris 31, Milano 24.0750, Prága 16.60, Budapest 0.03, Belgrád 5.85, **Bucuresti** 2.50, Varsó 0.0023, Bécs 0.007825.

Zürichi zárlat. (Szeptember 10.) Berlin 0.000012, Amsterdam 218.75, Newyork 556, London 2522, Páris 31.25, Prága 16.60, Budapest 0.03, Belgrád 5.85, **Bucuresti** 2.50, Varsó 0.0023, Bécs 0.007815, Szófia 5.35.

Budapesti Devizaközpont levezései. (Szeptember 10.) Napoleon 69200, Amsterdam 7516—7956, Belgrád 205—218.20, Berlin 0.0003—9, **Bucuresti** 90—102.10, lei 91—103.10, London 87000—91400, angol font 87500—91900, Milano 830—885, líra 840—895, Newyork 19200

20.300, dollár 19500—20600, Páris 1080—1146, francia frank 1095—1161, Prága 575—619, Varsó 0.08—9.65, Bécs 0.2730—2950, Zürich 3440—3660, svájci frank 3460—3680.

Budapesti értékpapírtőzsde. Zárlat. (Szeptember 10.) Magyar Hitel 910.000, Osztrák Hitel 174000, Salgó 740000, Rima 190000, Déli Vasut 143000, Államvasut 225000, Kohó 1.050.000, Ganz Danubius 36.000.000, Köszén 3.100.000, Pápir 58000, Szlavonia 97000, Földhitelbank 430000, Viktoria 370.000.

= Nemes fémárak. Budapestről jelentik: A nemesfémpiacra erősen pang az üzlet, s az árak ma lemorzsolódtak. Ezüst egykoronás 2180—2370, forintos 5900—6300, ötkoronás 11.200—12.100, arany huszkoronás 125.000—130.000, platina 60.000—80.000 korona.

= A temesvári árumintavásár részvevőhöz. A mintavásár vezetősége felhívja a résztvevő gyárakat, hogy helyeik berendezéséhez haldéktalanul fogjanak hozzá. A mintavásárnap a Király Öfelsége által történő megnyitása parancsotó módon szükségessé teszi azt, hogy minden résztvevő folyó hó 21-én kiállításával feltétlenül készen legyen. A berendezési munkát tehát a legsürgősebben meg kell kezdeni, nehogy az utolsó napokban bekövetkező torlódás az egyes fillék építését és berendezését halogató módon zavarja.

Mozi.

* Aradi mozi hírek. Az arany háromszögcímű nagykoncepciójú kalandorregény, amelynek első része vasárnap és hétfőn megy és igaz elragadtatással fogadta a közönség, folytatódik az Urániában. A filmregény második része A halál küszöbén címmel kedden és szerdán látható az Urániában. A kép tele van tüzdelve szenzációsan izgalmas részletekkel és jelenetekkel, amelyek az Arany háromszög banditák és az

őket üldöző ellenfél élet-halál harcát, elkéseredett küzdelmét hozzák a nézők elé. Az Uránia közönségének rég volt alkalma ilyen idegizgató filmszenzációban gyönyörködni. — Odysseus visszatérése a címe annak a minden figyelmet és érdeklődést megérdemlő, kivitelében is nagyvonalú filmszenzációnak, amely a legteljesebb siker jegyében eddig vasárnap és hétfőn került előadásra az Apollóban. A régi görög mitológia egyik legirappánsabb története modern köntösbe öltöztetve, modern milióba áthelyezve, jelenik meg az Apollóvásznán, amelynek sikerét és érdekességét növeli az, hogy a főszerepet Luciano Albertini játsza. A pompázatos film még kedden és szerdán látható az Apollóban.

Nyugdíjazás után helyettesítés. (Két temesvári iskolaigazgató ügye.)

(Saját tudósítónktól). Az egyik temesvári német reggeli lap azt a hírt közli, hogy **Bachmann Péter** és **Schwarz Alajos** iskolaigazgatókat nyugdíjazták s a jövő tanévben alantás állásban kötelesek tanítani. Felvilágosításért a temesvári tanfelügyelőséghez fordultunk, ahol a következőket mondták:

— **Bachmann Péter** igazgató önmaga kérte nyugdíjaztatását. Kérelmének helyt adtak s állására az egyik temesvári segéd-tanfelügyelőt nevezték ki. Ennek pedig az a magyarázata, hogy az összes segéd-tanfelügyelőket kinevezik valamely iskolához, de addig, míg tanfelügyelői állásában megmarad, tanítói állását helyettesítéssel töltik be.

Ez az eset áll fenn **Bachmann** és **Schwarz** ügyében is. Schwarz szintén maga jelentette ki, hogy nyugdíjba akar menni, s így az ő állása is beöltés alá kerül. Tekintettel arra, hogy a helyettesi díj többet tesz ki, mint a nyugdíj, a tanfelügyelőség nevezetteket bizta meg a helyettesítéssel, ezáltal is honorálni akarván eddigi működésüket. Természetes, hogy a nyugdíjazott igazgatók tetszésére van bízva, hogy a felajánlott helyettesi állást elfogadják-e, vagy nem.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Értesítem a n. közönséget, hogy a volt Glük hucosar-nokomat a mai naptól személyesen vezetem :: Prima hizott husok. Elacrendu kiszolgálása.

Szives pártfogást kér:
Wagner Károly.

Izraelita vevőinknek, ismerőseinknek és jóbarátainknak

boldog új évet kíván

Dr. Reményiné és Dörnerné

szől katepszalon, Str. Eminescu No. 12.

Boldog ünnepeket és új évet kívánok

ismerőseimnek, barátainak és mélyen tisztelt vendégeimnek 6142

Vadászkürt kávéház és szálloda tulajdonosa.

Ne ez olcsó árra, hanem a minőségre

ügyeljen, ha gumisarkot vásárol!

Kérje oipészétől kifejezetten a valódi „Palma” kaucuk sarkot és kaucuk Radio árad. talpat! 13743/b

Prima étkezési

BURGONYA

:: vaggontételekben kapható ::
Gárdos és Bornstein cégnél

Arad, Str. Eminescu 42.

Használt ólom
megvételeire kerestelik.

Férfi- és női szobák, VELOUROK, dubl- és tallkabátszobák nagy mennyiségben raktárra érkeztek.

ORIENT divatáruház

Arad, Bul. Reg. Maria (Salacz-utca) sarok 18. sz.

1 Mtr. 160 cm. széles tiszta gyapjuszövet 190 lei. — 1 méter párizsi kötött : : : : selgem 428 lei

Mintákat ingyen és bérmentve küld ORIENT.

„CSOKOLÁDÉ KIRÁLY”

Str. Meşianu (Forray-utca) 2.
Interurban telefon 309. szám.

Leggyazdagabb választék bel- és külföldi csokoládé, és cukorka-különlegességekben. — Közvetlen behozatal különféle csoko- és teafajából. — Éllemert pontos kiszolgálás, legolcsóbb árak.

Apró hirdetések

Ingatlan.

NAGY HÁZ jóforgalmu helyen üzlettel, német nagyközségben eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5069

MAGÁNHÁZ elfoglalható lakással eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5078

MEGVÉTELRE keresek 2-5 holdas szőlőt Minis-Siria vonalon. „Birtokos” című ajánlatokat Wallinger hirdetője Arad-továbbít. 13323

EGY szobás magánház november 1-én beköltözhető, lelépéssel több évre kiadó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5166

ELADÓ sürgősen 110.000 Leiert egy 4 szobás, kertes, magánház és egyszobás akás kiadó. Arad, Strada Consistorului Batthyány-utca) 9-31. Borossnál. 5152

MODERN, három szobás magánház elfoglalható lakással eladó. Bővebbet délután. Arad, Strada Minervei 13. 13324

A STR. NICU FILIPESCU No. 11. sz. alatt egy kisebb egyemeletes sarok új bérház a Piața Catedralei mellett jutányos áron eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5161

GYÖNYÖRŰ villaszerű nyaraló 840 öles telekkel, parkírozott udvarral, nemesített gyümölcsfákkal, osemegye szőlővel 220 ezer leiert eladó. Azonnal átvehető. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13929

STRADA TRIBUNUL AXENTE (Damjanich-utcában) két utcára szülő telekkel emeletes ház egyszobás átvehető lakással 250.000 leiert eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 18930

BELVAROSBAN gyönyörű magánház négy parkettás szobával, fürdőszobával udvar kerttel 385.000 Leiert eladó. Uranus-iroda, Arad, főpostával szemben. 18929

Ellátás.

NYOLC-TIZ TAGBÓL álló disztíngált társaság izletes háziételekért, 1-2 gimnáziumi tanuló teljes ellátást kaphat. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4916

JOBBS házból való iskolás leányka uriháznál zongora használatra ellátásra felvétetik. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5133

Különféle.

KÖLCSÖNT adunk Kereskedelmi Árukra és ingóságokra. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5068

VILAGOSI főtéren kiadó 2 pince, melyben 650 Hl. cementhordó van. Cim. Zimmermann Géza, Berger Eichner cég Arad. 5168

ARADON, belvárosban levő berendezett utcai iroda és raktárhelyiség kihasználása céljából közreműködő társat keresek. Más üzleti kombinációtól sem zárkozom el. Cimem Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5120

RÉZÜNTÖDE, lakatosműhely berendezéssel együtt olcsón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13324

TÉLI TARTÁSRA rugott-jószág, juhok, előhási üszök elvállaltatnak „Géza-major”-i gazdaság Temesvárskút, u. p. Fibis. 5129

KIADÓ Piața Catedralet (Tökölly-tér) közelében egy száraz, betonírozott, világos pince raktárnak. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5140

Kifutó fiu

Jelre jó fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóhivatalban

A teljesen

modernül higiéniai követelményeknek megfelelő közismert 13322

„Diana” kádfürdőt az új bérlők minden nap reggel 6 órától este 9 óráig tartják nyitva.

Hölgyek figyelmébe!

Sok pénzt takarít meg, ha Arad Str. Barțiu (Rákóczi-utca) 23. sz. alatt készített és alakított kádfürdőket. Bársonyt és selymet 65-80 Leiert legújabb modell után készítenek. — Szíves pártfogást kér.

Nagy Marietta.

Kereskedő

SINGER varrógép raktár vezetésére

Ügynökök

SINGER varrógépek részletfizetésre leendő eladása céljából magas jutalék mellett felvétetnek. 13322

Bourne & Co.

Arad, Bui. Reg. Ferdinand 9. (József tőrg-ut)

Keresek

megvételre modern magánházat belvárosban.

Bővebbet: **KELET** hírlapiroda ARAD. 14014

Megvételre ajánlok:

Belvárosi földszintes ház 4 szobás fürdőszobás lakással. — Belvárosi adomentes magánház, 3 szobás fürdőszobás, előszobás lakással. — Belvárosi 5 szobás magánház, melyből 3 szobás fürdőszobás lakás elfoglalható. — Magánház 4 szobás lakással, vízvezetékekkel 180 ezer Leiert. — Magánházat a piaótér közelében 8 szobás lakással, nagy telekkel 160 ezer Leiert. — Tizenkétlakásos emeletes üzletházat 290 ezer Leiert. — Házat kitűnő forgalmu üzlettel és vendéglővel 2 szobás lakással 150 ezer Leiert. — Magánházat 7 parkettás szobával a belvárosban. — Tőkebefektetésre alkalmas emeletes bérházakat a város legszebb helyein. — Gazdálkodásra alkalmas villaszerű magánházat 4 szobás lakással, fürdőszobával, istálló és gazdasági udvarral. — Szőlőket a hegyalján 2 holdtól 20 holdig koltával és felszereléssel. — Vendéglőket legforgalmasabb útvonalon. — Fűszerüzleteket. — Mű- és gőzmalmokat legjobb buzatermő vidékeken. Díjtalan felvilágosítással szolgál: Haász Albert ingatlanforgalmi irodája, Strada Romanului 5. (Zrinyi-utca). 13539

Arany — ezüst tárgyakért a legmagasabb árt fizet

Reiner József ARAD, a Lutheránus templom mellett.

MANOMETER

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:

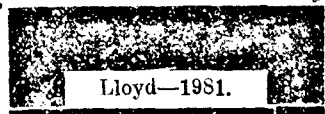
Gáspár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.

Javítás véget beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

Aranyát, ezüstjét, briliáns- és gyémánttárgyait a legjobban eladhatja

Waldmannál Arad, Piața Avram Iancu 14. (volt Szabadság-tér) 5088

Fatisztviselő,

Lloyd—1981.

fadetail üzletben nagyobb gyakorlattal, könnyel levelező, mielőbbi belépésre turdai fiokomhoz kerestetik. Megfelelő lakás, fűtés, világítás, természetben. Részletes ajánlatok referenciákkal, bizonyítványmásolatokkal. **Szenes Károlyhoz, Cluj intézendők.**

! Divatárusnők figyelmébe!

JULIU BÜCHWALD kalapkellékek lerakata megnyílt.

Heti sláger cikkek:

100 cm. széles I-a gypaju filo minden színekben 165 Lei.
Cylinder bársony 190 Lei.
80 cm. széles Rapid (bélés) ... 40 Lei.
100 cm. széles Sparterie 70 Lei.
Drot 8 Lei.

Pann-, Lyoni-, Miroir-, Sapn-bársonyok, Velour-chiffon, Duvein és az összes újdonságok óriási választékban áll becses rendelkezésükre. Nagyobb tétel vételnél árengedményben részesülnek.

Lerakat: Desideriu Halmos
Arad, Bulevard Regina Maria No. 7. (Andrássy-tér 7.) I. emelet.

Keményfaszalmában

több évi gyakorlattal bíró egyén, ki úgy a belső, valamint a külső munkálatokban legnagyobb jártassággal bír, állását változtatni szeretné. — Megkereséseket „Jövő” jelige alatt Kelet hírlapiroda, Arad kérék. 14013

Bérbe vagy eladom

gazdálkodásra alkalmas négyszobás magánházamat, melyben istálló, kocsiszin, disznóól, parkírozott udvar és 1 1/2 holdas gyümölcsös, szőlő és konyhakert van. Bővebbet: **Wallinger-iroda**ban, ahol átadható 1-3 szobás lakások előjegyzésben vannak. 13324

G. 6532—2—1923.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Pe baza decisiului a Judecătorei de Ocol Arad No de mai sus Mobile și alte obiecte cuprinse in favorul lui Dr. Carol Weil contra lui pentru suma de Lei 1000 capital, interese de 6% dela 27 Martie 1923. spese stabilite până in present in suma de Lei 545 bani 50 se vor vinde la licitație publică in Arad, Str. Dr. Rațiu (Sarlou Domokos-u.) No. 8 in ziua de 17 Septembrie 1923. d. m. la orele 2.

Arad, la 29 august 1923.

CIUPULIGA,
exec. jud. regesc.

Valódi aszfalt fedéllemez (békebelli minőség.)

Aszfalt fedéllemez, kő fedéllemez, kőszénkátrány, facement, bitumen, kovácsurok, cipéssurok, carbolinum, tetőlakk, vaslakk, aszfalt pogácsa, elszigetelőlemezek, elszigetelő parafatégők. 18325

Dobiaschi Dörner cégnél,
Str. Episc. D. Radu (Magyar-u. 3.)

Bekebelli állapotok!

visszatértek, mellékletében kevesebb a házbér, adó, éppen azért sokkal olcsóbban vásárolhat mindennemű üveg- és porcellán-árut

Schwarz üvegesnél,
Calea Banatului (Aszfalt S.-utca). Ablak-üvegek. Modern képerkeretezés. Porcellán-üveg ragasztás. 5134

Publicație de licitație.

La pepiniera Statului Ceala se va licita in ziua de 25 Septembrie ora 10 a. c. un taur de 6 ani in conditie buna.

Ofertele inchisa impreuna cu vadi u de 10 procente se vor inainte la Administratie Pepinierii pana la ziua fixata pentru licitație.

Seful pepinierii Ceala:

5135 **Lorand.**

Radio Hirdetési Iroda 3630. sz.

Üzletvezetőt

keresünk mihamarabbi belépésre engros és endetail bősorrtalunk részére. A magyar és német nyelveken kívül a román nyelv ismerete is feltétlenül megkívántatik. Javadalmazás havonkénti fixfizetés és haszonjutalék. Csak intelligens elsőrendű szakember és gyakorlott kereskedő pályázzék. A pályázatok a kor, családi állapot, eddigi működés, nyelvismeretek, fizetési igények, referenciák kitüntetésével az eddigi működést igazoló bizonyítványok másolataival és arképpel felszerelve magyar és német nyelven aláírott céghez intézendők: 5137

„Concordia”

Közgazdasági Bank- és Kereskedelmi R.-T., Alba-Julia.

!! Alkalmi olcsó vételek !!

Str. Petre Rareș (Baross Gábor-utca) 23 régi számú ház minden elfogadható áron. Str. Petre Rareș (Baross Gábor-utca) 5 régi számú ház és Str. Teodor Serb (Török Gábor-utca) 4 régi számú ház elfoglalható lakással és kerttel eladók.

Haász Albert irodája által Str. Romanului 5. (Zrinyi-utca).

Sertéshizlalda és szalámigyár

Vámoagálván 8 hold ingatlan a Kéküllő partján, 1000 drb. sertésre betonszállások, csatornázás, vízvezeték, malom, vágóhid, feldolgozó műhelyek, benzintartó, teljes géberendezések

eladó vagy bérbeadó.

Késlelg tőkeerős szakember kaucióval, vagy nyereségrészesedéssel vezetől felvétetik. 5015

Husipar R.-T. Dicsősémtárton.

Hirdessen az

„Aradi Közlöny”-ben,

és hirdetése megjelenik a

„Bánati Közlöny”-ben is.

Apró hirdetések.

Levelezés.

ÉDES MICKÉM, 15-én elsővel utazom Váradra. Várni foglak. Cica. 5130

SORSÜLDÖZÖTT fiatal, szép, tess özvegy urinó idősebb korrekt uriember barátságára vágyik, aki őt anyagilag támogatná. „Szőke szépség” című levelet Wallinger hirdetője Arad, továbbít. 13324

Házasság.

HUSZONHAT ÉVES intelligens, jó megjelenésű műasztalos házasság céljából ezután keresi vidéki 18-22 éves háziasszonnyal nevelt urileány ismeretséget, ki az önállóitáshoz szükséges hozománnyal rendelkezik. Esetleg szaküzembe beépülne. Megkereséseket „Török” jellegre Wallinger hirdetőjébe Arad, kér. 13323

Alkalmazás.

SZORGALMÁS mindenek takarításban gyakorlott, felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4713

TEXTIL nagykereskedésbe segéd felvétetik. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5086

MECHANIKAI műhelyem részére tanoncok jó fizetéssel felvétetnek Szegő Iró gépvállalat Arad, Piata Luther. 14012

EGY éves és 7 éves gyermek mellé urileányhoz lehetőleg németül tudó nevelőnő keresetlik. Guttman Samu Arad Str. Baritru (Rákóczy-utca) 39. 14013

JÓ FŐZŐNŐT keresek pusztára urasági házhoz. Érdeklődhetni Arad, Strada Gheorghe Pona 7. 5128

JOBBA nő főzőnőnek ajánkozik uriházhoz. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5127

ÓRAKÖNYVELŐ, ki a román, magyar és német levelezésben jártas, felvétetik. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5141

AGILIS fiatal kereskedőt, román-magyar, vagy román-német levelezőt közvetlen belépésre keres Langyel butorgyár. 5136

KERESKEDELMI iskolát végzett fiatal ember tartalékos tiszt, eddig volt állami szolgálatban, beszéd és ért románul, magyarul és németül, október 1-ére állást keres bankba, kereskedelmi, vagy iparvállalatnál, esetleg import-export cégnél vagy bármilyen magán cégnél. Cím Ecce-iroda, Arad. 13961

JOBBA LEÁNY, ki házi dologban is segítkezik, gyermek mellé felvétetik. Cím Wallinger hirdetőjébe, Arad. 13324

VARRÓLEÁNYOK és egy vasalóné felvétetik Stern Testvéreknél Arad, Strada Metianu 2. 13323

VARRÓLEÁNYOK, gyakorlott munkások felvétetnek Arad, Strada Mocioni (Orczy-utca) 6. Benda. 5147

PERFEKT román, német, magyar nyelv-ismérettel bíró nőien, 36 éves tisztviselő magánvállalatnál állást keres. Cím Kelet hírlapiroda, Arad. 14014

KERESÜNK egy kifutó leányt. Jelentkezhetni délelőtt 12-2-ig Franco-Romana biztosító r.-t. vezérigazgatójánál. 5150

EGY éves egy helyen működő perfekt könyvelő, magyar-német levelező, állását változtatni óhajtja. Megkereséseket „Ekzisztencia” jellegre Kelet hírlapirodába, Arad. 14014

HÁZIKISASSZONYNAK varráshoz is érhető urileány, HÁZVEZETŐNEK perfektül főző és a háztartás és gazdaság teljes önálló vezetésében jártas komoly asszony és egy önálló konyha-, gyümölcs- és virág KERTÉSZ azonnal felvételnek Dvoratsek ügyvédrosnál, Béklu, Biharmegye. 5151

KERESÜNK német kisasszonyt hat éves fiacskám mellé délutáni órákra. Megkereséseket „Szolid” jelleg alatt Kelet hírlapirodába Arad, kérek. 14014

HÁZMESTERI állást keres gyermektelen házaspár. Cím Wallinger hirdetőjébe, Arad. 13324

ÜGYES fizetőleányok és szabósegéd felvétetik Hacker-szalonn Arad, Strada Consistorului (Batthyány-utca) 17a) 14014

MERLEGKÉPES KÖNYVELŐ állást változtatna. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5158

HÁZMESTERI, gyermektelen, takarításra kerestetik, lakás és fizetésért. Tudakosódnai Haasz irodájában, Arad, Str. Romanului 5. (Zrinyi-utca) 13539

OLCSÓN vállalatok mindenféle kézimunka készítését. Cím: Wallinger hirdetőjébe, Arad. 13825

SEGÉDNET keresek a női divatszakkmból, ki perfectül beszél románul. Ajánlatok küldendők Lissom Sándor, Arad, Piata A. Ianou 2. 5180

IRODAI munkákban jártas, németül tudó géprő kisasszonyt keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5164

Lakás.

EGY szoba konyha lélépéssel azonnal kiadó. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5165

HABOM SZOBAS földszint utcai lakás lélépés ellenében átadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5162

BUTOROZOTT szobát keresek konyhasználattal a belváros közelében. Címeket Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 5105

FIATAL uriember a város központjában butorozott szobát keres. Ugyancsak keres gyermektelen fiatal házaspár is. Ajánlatokat Ecce-üzletbe, Arad, Strada Eminescu 40a' 13961

EGY-KÉT szobás, konyhás lakást keresek magas házbérrel. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 101

BELVÁROSI Sermily célnak megfelelő iroda teljes berendezéssel eladó. Cím Wallinger-irodában, Arad. 13323

KÜLÖN BEJÁRATU butorozott szobát keres intelligens magányos nő. Címeket Wallinger hirdetőjébe Arad, kér. 13324

EGY szoba és mellékhelyiségekkel álló lakás átadó lélépés ellenében. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5121

Vétel és eladás.

VÁSZON-ERNYŐ üzletbejárattal fölé, használt, de jókarban, hozzá való teljes vasfelszereléssel eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

FINOM női fehérnemű, ágynemű, butorok, íróasztalok, női ruhák, dísz tárgyak, kézimunkák, kép, függöny, stb. eladó. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. emelet jobb. 1000

ANTIK tárgyakat, díszműveket, kézimunkákat, függönyöket, szőnyeget, fehérneműt stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

KERESÜNK kevésbé használt 3½-4 méter ebédülőszőnyeget. Ajánlatokat Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 14014

FODRASZ berendezés eladó Igecz Györgynél, Ghioroc (Györök.) 5157

OCSKA, 1200 négyzet méter területű földi bádó, melynek fele alatta levő deszkával használható, 1800 darab ½-es 26-28 széles, 4 méteres deszka a legolcsóbban eladó. Értekezni lehet délután 6-7 óra között Arad, Bulev. Regele Ferdinánd (József főherceg-ut) 12. házfelügyelőnél. 5154

BURGONYA legolcsóbban szagban és kisinyben Piata Avram Ianou (Szabadságtéri) és Piata Catedralei (Tökölly-téri) városi bódékban Karagyanánál kapható. Rendelésre házhoz szállít. 5149

NYOLOAS Hoffher cséplőgarnitúra minden elfogadható áron eladó. Király József Káránd, Biharmegye. 5166

SÜLDŐK, 120 darab, elsőrendű, hét hónapos, faj mangolica. KIVAGOTT VÁROSI KÖCSI, teljesen új. HAJTOKOCSI teljesen új, eladók. Háromy-gazdaság, Strada Eminescu (Deák F-utca) 5. 5155

KERESTETIK jó állapotban levő Endlízógép, Ajurázógép, Himzőgép. Ajánlatok „Gépek” jellegre Bánát hírlapirodában Timisoara, (Temesvár). 20

MEGVÉTELRE keresek egy 6-8 lóerős egy fázisu electromotort, váltóáramhoz 14 méter 50 mm. transmissiót. Kovács-cég Timisoara (Temesvár) Gyárvaros Fő-utca 5. Telefon 595. 21

ZONGORA, keresztthurosu, rövid, jókarban levő, megvétele kerestetik. Cím Wallinger hirdetőjébe, Arad. 13324

PIANINÓ megbízásból olcsón eladó. Salon Artistiqueban Bulev. Regina Maria (Andrásy-tér 20.) 5123

TEJ, elsőrendű gazdaságból házhoz szállítva kapható. Keresek konyhakertész. Arad postafiók 107. 5132

Hirdessen a

„Bánati Közlöny”-ben

és hirdetése megjelenik az

„Aradi Közlöny”-ben is.

ÜRES kőolajos hordókat veszek Guttman Samu, Arad. 14014

CSERESZNYEFA hálószoba, konyha butor, kézimunka függönyök eladók. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5131

GABONAHÁMOZÓ 1-es számú, kifogástalan, malom részére, ugyszintén fafűrővel eladó. Braun-malomban, Micalaca (Mikelaka.) 5143

URI NYEREG, teljesen jókarban levő, megvétele kerestetik. Ajánlatot Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 5144

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgösen kerestünk antik butorokat, perzsa szőnyeget, festményeket, műtárgyakat, régi szög és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kituzunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

IRÓGÉPEK, kellek raktára, szakszerű javító műhely. Szegő, Arad, Piata Luther 3. Telefon 111. 13731

ZONGORA, rövid, palisander, elsőrangú bécsi gyártmány, eladó Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5079

VESZÜK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izso könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsonkönyvtár Arad. Telefon 385. 13629

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

KIFOGÁSTALAN diófa háló 9000 lelért eladó. Aradul-Nou (Ujarad, Fő-ut 161. 5124

Üzletek.

PIAC közelében egy üzlet berendezéssel eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5092

FÜSZERÜZLET szép egy szobás lakással azonnal átadó. Str. C. Popescu 13. (Edelspacher-utca 6.) 5125

Apróhirdetések folytatása a 9-ik oldalon.

Köszönet Kokszt

prompt szállít **üzemek, téglagyárak és szénagykereskedők részére**

FERROCARBON

szénkereskedelmi társaság, szénbányák kizárólagos képviselői

Centrala: Timisoara. Expositura: Petroseni.

Agrárpalota. Telefon 9. 18858. Telefon 41.

UTLEVELEKET legpontosabban láttamozunk Naponta futárt indítunk. Gyűjtőhelyek: Weinberger János cipőüzlete Fűtér és Weisz Dávid fűszerüzlete Arad, Str. Marasesti (Kossuth-u.)

Arad Közlöny kiadóhivatalában. Arad Közlöny kiadóhivatalában.